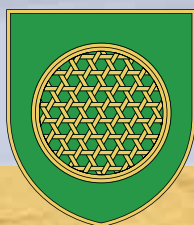

Poština plačana pri
pošti 1317 Sodražica

Suhorobar

127/ XXII, november–december 2020

Glasilo občine Sodražica

Sprehod skozi leto 2020

Leto 2020 se počasi poslavlja, zagotovo pa nam bo ostalo v spominu, da je bilo posebno in vsekakor drugačno kot prejšnja leta. Zadnji dan lanskega leta smo se poslovili na prireditvi »Ko odbije poldan – silvestrovanje v Sodražici« in si zaželeli uspeha, veliko zdravja in osebnega zadovoljstva ter se spomnili svojih korenin in preteklosti, saj smo z občinskim praznikom 2019 začeli praznovati 800-letnico prve pisne omembe Sodražice.

Po januarskem zatišju (kar se tiče prireditev) je bilo **februarja** izpeljanih kar veliko prireditev, od nogometnih tekem, ki jih je organiziralo Športno društvo Extrem, do prireditve ob kulturnem prazniku, ki so jo pripravili učenci OŠ Sodražica pod vodstvom mentorjev. Konec meseca je bil pustno obarvan; 21. februarja 2020 so nas obiskali ptujski kurenti, Mladinski klub Sodražica pa je v soboto, 22. februarja 2020, pripravil pustno rajanje »Pustnega Psoglavčka«, s katerim je še pred začetkom večjih karnevalov poskrbel za animacijo za otroke, izbor najboljše posamične in družinske maske ter zabavo z napihljivimi igrali ter poslikavo obrazov.

Na pustni torek so nas obiskale maškare iz sodraškega vrtca. Nasmejani obrazki princesk, metuljčkov, žabic, medvedkov, Pike Nogavičke, lovca in raznih drugih junakov so s petjem klicali pomladi v pozdrav. Številnih otrok v spremstvu strokovnih delavk vrtca se na Občini vedno razveselimo, saj nas s svojo igrivostjo takoj spravijo v dobro voljo.

20. **junija** 2020 smo v sodelovanju z župnijo Sodražica, sodraškimi gasilskimi društvi, Območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo Ribnica (OZVVS Ribnica) in Policijskim veteranskim društvom Sever Ljubljana, Območnim odborom Kočevje-Ribnica, obeležili dan državnosti s sveto mašo v župnijski cerkvi sv. Marije Magdalene in s proslavo v parku osamosvojitve na trgu v Sodražici.

Marec je obeležila prireditev ob dnevu žena, ki so jo pripravili učenci šole pod vodstvom mentorjev v sodelovanju z Društvom upokojencev Sodražica in gosti, Športno društvo Extrem pa je tudi v tem mesecu izpeljalo nekaj tekem. 11. marca 2020 pa se »nam« je svet obrnil na glavo, saj je Občina Sodražica zaradi preprečevanja širjenja koronavirusa odpovedala vse načrtovane prireditve.

Prvega maja so nas namesto ribniške godbe prebudili gasilci PGD Sodražica, ki so s svojim vozilom obiskali naše kraje in predvajali izbrane koračnice, kot veleva prvomajska tradicija.

Pretekla leta je bil **junij** najbolj pester in bogat s prireditvami. Tokrat smo gostili rusko delegacijo, ki je na sodraškem pokopališču položila venec na grob, kjer so poleg padlih partizanov pokopani tudi trije ruski vojaki.

VSEBINA

- 4 ŽUPANOVA STRAN**
Ob koncu leta
- 5 AKTUALNO**
13. seja občinskega sveta
Drugi val epidemije
Pregled investicij
- 12 IZ POSLANČEVE ZAPISNICE**
Tanko: Politika in 2020
Novakova: Na poti je cepivo
- 13 OBČINSKI PRAZNIK**
Županova poslanica
Prejemniki priznanj
- 16 NAŠE ZDRAVSTVO**
Andrej Lampe
Nives Prelesnik
- 19 BEREMO**
Delo Ivana Šege
- 21 ŠOLA**
Delo na daljavo
Odgovor je pogovor
- 24 NA OBISKU**
Pri Mihletovih
- 28 KUHAJMO SKUPAJ**
Za praznike
- 29 OD TU IN TAM**
Risi pri nas
Stare igre
Iz župnije
- 34 NOVIČKE IZ KNJIŽNICE**

NASLEDNJI SUHOROBAR

Rok za oddajo gradiva je **25. januar 2021**.

Gradivo, predloge in vprašanja nam lahko pošljete na naslov: suhorobar@gmail.com

Vabljeni k soustvarjanju našega skupnega glasila!

Na naslovnici: Zasneženi ribnik
Smrekovec, foto: Žiga Lovšin

Praznično povezani

PIŠE: NINA PIRC VOVČKO, UREDNICA

Kako ste kaj v tem tako drugačnem prazničnem decembru? Marsikaj je odpadlo od tistega, česar smo bili vajeni in česar smo se veselili, zato pa imamo mnogi v izobilju nečesa drugega, ob prihajajočih božičnih praznikih kar stereotipno opevanega: v izobilju imamo lastne družine. Če smo bili prej razpršeni na vse konce in kraje in smo tožili, da se premalo vidimo, smo sedaj podnevi in ponoči hočeš nočeš zbrani na istih kvadratnih metrih in družine imamo toliko, da se nam kdaj zazdi, da je je kar preveč. Tudi vam?

Januarja prihajajočega novega leta bo deset let, odkar sem mama. Desetletje učenja in novih spoznanj. O sebi, o drugih, o življenju. Vsak, ki ima otroke, ve, da je starševstvo izkušnja, ki te zaznamuje za vse življenje, čeprav o tem tedaj, ko držiš v rokah novorojeno dete, ne razmišljaš kaj dosti. Starševstvo je tudi tek na dolge proge, nekakšen vseživljenjski maraton, ki se začne s pomanjkanjem spanja in lajšanjem tegob ob izraščanju zobkov, nadaljuje s prvimi koraki, praskami, buškami, jezicami in izpadi trme pa z (ne)delom za šolo, najstništvom ... Kar koli že je, starši smo tisti, ki smo za otroke dosegljivi 24/7 in jim skušamo biti v oporo, ko stopajo v svet. Zato je starševstvo lahko precej naporna reč – ko mu dodamo epidemijo, pa še toliko bolj.

Z drugim valom ukrepov za omejitev širjenja koronavirusa se je izkazalo, da je poleg starševstva tudi epidemija tek na dolge proge, saj traja že od marca tega leta in gotovega konca še ni videti. Pri tem teku štejejo moč, vzdržljivost in, zelo pomembno, skrb zase. Tega slednjega sem se sama naučila šele v šoli življenja, v skorajšnjem desetletju materinstva, vsak dan znova, med vzponi in padci. In med iskanjem poti naprej. Poskrbeti zase je bilo zame vse prej kot samoumevno in potrebovala sem kar nekaj grenkih lekcij, da mi je postalo dokončno jasno: če ne bom poskrbela zase, ne bom niti za druge.

Nekateri skrb zase enačijo z egoizmom, a strokovnjaki so si že dolgo enotni, da poskrbeti zase ni egoizem, pač pa čisto zdrava potreba, pravica in (vsaj za starše in tiste, ki delamo z ljudmi) tudi dolžnost. Naše telo potrebuje hrano, vodo, zrak, počitek, naš duh pa potrebuje prijaznost, nežnost, sprejetost. Če smo lačni, žejni, utrujeni ali duhovno nenahranjeni ... smo nezadovoljni, in to se še kako odraža na našem telesu, razpoloženju, odnosu do drugih. In seveda na naših praznikih. Še posebej letošnjih.

Zbrala sem nekaj idej, kako lahko kljub tegobam ob epidemiji v letošnjih prazničnih dneh poskrbimo za svoje zadovoljstvo in dobro razpoloženje. Vsaj za kakšno urico na dan odložimo skrb za druge in poskrbimo, da je lepo tudi nam samim. Ta čas je pomemben za nas, a od tega bodo marsikaj lahko imeli tudi naši bližnji. Pojdimo sami na sprehod, privoščimo si okusno in lepo postreženo hrano, prižgimo svečke, v spomin si prikličimo tisto, kar smo dobrega naredili v letošnjem letu, tisto, na kar smo ponosni, in to praznujmo. Dokončajmo, kar smo začeli. Poskrbimo za razvedrilo in smeh. Igrajmo se z otroki. Dotaknimo se človeka poleg sebe, primimo ga za roko, objemimo. Preproste stvari, ki jih imamo pred nosom in ki, če jih zares naredimo, znatno povečajo naš občutek zadovoljstva.

Morda je ob že zapisanem pomembno dodati le še nekaj: ne pozabimo v teh prazničnih dneh na tiste, ki se jim je zgodilo ravno nasprotno in so zaradi ukrepov pristali v osami. Zadovoljne praznike vam želim, da bi se pristno povezali s seboj in z drugimi, v novem letu pa vam kličem srečno ... in srčno!

ODHAJA LETO, KI PRIDE LE VSAKIH STO LET

PIŠE: BLAŽ MILAVEC, ŽUPAN

V odhajajoče leto 2020 smo vstopili kot v jubilejno leto ob 800-letnici prve pisne omembe Sodražice. Stoletne jubileje se obeležuje le vsakih sto let, zato so bili naši načrti za to leto predvsem praznični. Spremenili smo grb in zastavo, določili himno in pripravljali bogat program prireditev in dogodkov. Žal pa je bilo po tem leto zaradi epidemije novega koronavirusa zaznamovano s samim razsajanjem virusa, protivirusnimi ukrepi ter z negotovostjo in posledično tudi s stiskami ljudi. Tudi takšna epidemija pride le vsakih sto let (pri nas nazadnje španska gripa leta 1920). Če nas je prvi val spomladi, hvala bogu, obšel, nas je drugi val že takoj na začetku dosegel in uvrstil med najbolj okužene občine v Sloveniji. Z lokalnimi (predvsem predhodnim zaprtjem šole) in državnimi ukrepi se je izbruh okužb pri nas kar hitro omejil. V enem mesecu je Sodražica iz ene najbolj okuženih glede na število prebivalcev postala ena najmanj okuženih v Sloveniji (konec novembra med prvimi tremi občinami z najmanj potrjeno okuženimi glede na število prebivalcev). To je izjemen uspeh odgovornega in modrega ravnanja naših občank in občanov, pri čemer moramo takšen rezultat gledati tudi primerjalno z ostalimi deli Slovenije, kjer po večini ni bilo tako. Ob tem rezultatu pa ostajajo naše misli s tistimi, ki so morali zaradi te bolezni v bolnišnico na intenzivno zdravljenje (v decembru smo se žal tudi pri nas pridružili občinam z umrlimi zaradi Covid 19). Ni jih bilo sicer veliko, a je bila vsaka oz. vsak preveč.

Kljub zasenčenosti z epidemijo smo uspeli za letošnji jubilej izdati obsežno in bogato monografijo Sodraških 800 in žal brez slovesnosti, na kateri nas je želel s svojim prihodom počastiti tudi predsednik republike, posaditi jubilejni drevored z obeležjem, Alejo 800 pri osnovni šoli v Sodražici. Tudi sicer smo v tem letu zaradi zvišanja sredstev s strani države, ki so ublažila siceršnji upad prihodkov, uspeli izvesti večji del načrtov. Izjema je seveda to, kar je bilo zaradi epidemije nemogoče ali vsaj oteženo izvesti. To velja tudi na investicijskem področju, kjer smo morali spremeniti nekatere usmeritve ter načrte in jih prilagoditi, a smo izpeljali pretežni del načrtovanega investicijskega programa. Kar je ostalo, pa upamo, da bomo lahko vsaj v večji meri izvedli v naslednjem letu ali dveh.

Spoštovane občanke in občani, najprej iskrena hvala in poklon za vaše ravnanje in sodelovanje v času epidemije pri nudenju pomoči, izražanju občutka za sočloveka in skupnost, zlasti pa za odgovorno obnašanje. Hvala tistim, ki ste zaradi epidemije bolj obremenjeni ali izpostavljeni zdravstvenim tveganjem: zaposlenim v zdravstvu, šolah in vrtcih ter drugih izpostavljenih poklicih. Hvala tudi staršem za potrpežljivost pri šolanju na daljavo. Hvala vsem za vaše razumevanje razmer in sodelovanje tudi v drugih pomembnih zadevah, projektih in programih, kjer na različnih področjih po svojih močeh na različne načine bogatite našo lokalno skupnost.

Odhajajoče leto je zaznamovala situacija v zvezi s koronavirusom, zato upamo, da bo prihodnje boljše. Kot zreli ljudem se nam sicer ni treba slepiti. Razmere kljub upanju, ki ga prinašajo napovedi o skorajšnjem cepivu, za zdaj ostajajo negotove. Tudi gospodarska slika prihodnjih let je bolj kot ne siva. A ostati moramo optimistični. Prihodnost mora biti svetla. Takšen pogled dolgujemo mladim rodovom. Zato vam ob prihajajočih božično-novoletnih praznikih izrekam iskreno voščilo, da bi praznične dni, ko sicer ostajajo v veljavi določeni ukrepi in je zato verjetno manj možnosti, da se srečamo na kakšnem dogodku in si voščimo v živo, preživeli kolikor toliko lepo v krogu svojih najdražjih. Predvsem pa vam želim v novem letu veliko zdravja in uspehov, potrpežljivosti in osebnega zadovoljstva!

Srečno, Sodražica, v letu 2021!

Ob dnevu samostojnosti in enotnosti ter ob božično-novoletnih praznikih vsem želimo mirno in lepo praznovanje ter uspešno in veselo leto 2021!

Občinski svetniki in župan Blaž Milavec s sodelavci

Z ZADNJE SEJE OBČINSKEGA SVETA (13. REDNA SEJA)

PRIPRAVILA: OBČINSKA UPRAVA

VIDEOKONFERENČNA IZVEDBA

Občinski svet Občine Sodražica je svojo 13. redno sejo 10. decembra 2020 in spremljajoče seje odborov in komisij (skupaj osem sej) izvedel na podlagi 35. člena veljavnega Zakona o lokalni samoupravi videokonferenčno preko sistema Zoom. Kljub temu da je sestajanje organov lokalne oblasti dovoljeno, se je vodstvo Občine odločilo, da izkoristi zakonsko možnost in iz previdnosti izpelje seje na daljavo. Naše svetnice in svetniki so se na takšen način sestali prvič, prejšnji seji, ki sta bili med prvim in drugim valom epidemije, sta bili izpeljani pod predpisanimi pogoji in omejitvami v živo. Župan in občinska uprava sicer v času epidemije redno uporabljata videokonferenco za komunikacijo z drugimi organi in institucijami.

VSEBINA SEJE

Svetnice in svetniki so na letošnji zadnji redni seji obravnavali 15 točk dnevnega reda. Med njimi so pomembnejše obravnavala rebalansa proračuna 2020 in predloga proračuna 2022 (za leto 2021 imamo namreč že sprejet proračun) ter novele Statuta občine, Odloka o javnem lekarniškem zavodu Lekarna Ribnica v drugi obravnavi in novele Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč. Nadalje je občinski svet sprejel nekaj odločitev s področja imenovanj (na poziv sodišča podan predlog za sodnika porotnika) in vlog občanov, s sklepom določil obseg nakupov in prodaj zemljišč ter sprejel letni program dela za naslednje leto.

POMEMBNEJŠE TOČKE DNEVNEGA REDA

Pomembnejši točki seje sta bili finančne narave. Prva takšna je bil rebalans proračuna za leto 2020. Razlogi za rebalans so spremenjene okoliščine, zlasti zaradi dvakrat razglašene epidemije, saj so se spremenili višina in viri prihodkov. Od prvotno načrtovanih prihodkov v višini 2.606.270 evrov se proračun z rebalansom znižuje za slabih 12 % na 2.314.562 evrov. Razlogov za znižanje večine vrst prihodkov je več, pri čemer pa je pri posameznih virih prišlo tudi do povečanja, najpomembnejše pri zvišanju dohodnine, potem ko je država spomladi zvišala povprečnino občinam. Zaradi epidemioloških okoliščin pristojni organi še niso zaključili postopkov odobritve sredstev iz kohezijskega sklada, zato tudi nismo mogli črpati novih evropskih sredstev, kot smo sicer načrtovali s prvotnim proračunom, sprejetim pred dobrim letom (konkretno projekt Oskrba s pitno vodo Sodražica II, ki je predstavljal skoraj polovico investicijskega dela prvotnega proračuna). Ker se je znižala višina prihodkov, se je sorazmerno morala zmanjšati tudi poraba. V določenem delu se je zmanjšala sama po sebi, ker ni bilo realizacije zaradi epidemije. Nekaj načrtovanega, a ne najbolj nujnega, predstavljamo v prihodnja leta. Odhodkovna stran proračuna se tako za tekoče leto znižuje za dobrih 11 %, tj. z načrtovanih 2.551.475 evrov na 2.248.100 evrov. Znižanje je glede na veljavni proračun porazdeljeno na vsa področja, tako pri tekočih odhodkih kakor tudi pri tekočih transferjih in pri investicijskem delu proračuna. Pri slednjem smo kljub zmanjšanju sredstev, razen že omenjenega vodovodnega projekta, kjer še čakamo na evropska sredstva, izpeljali vse načrtovano. Še več, na nekaterih področjih, zlasti pri investicijskem vzdrževanju nekaterih javnih objektov in infrastrukture, smo izvedli celo več od prvotno načrtovanega. Tudi sicer smo z rebalansom povečali sredstva za vzdrževanje infrastrukture, ker smo v tem letu zaradi epidemije izkoristili in povečali obnovitvena in vzdrževalna dela. Če ne bi država povečala obsega odstopljene dohodnine (v našem primeru za skoraj 100.000 evrov), bi zaradi občutnega znižanja drugih prihodkov težko izvedli načrtovani obseg dejavnosti in razvojnih del, ki po večini predstavljajo zakonsko določeni oz. obvezni del nalog Občine.

Župan je občinskemu svetu v obravnavo podal tudi predlog proračuna za leto 2022. Občina Sodražica že nekaj let sprejema proračun za dve leti vnaprej, s katerim zlasti na investicijskem področju zagotavlja možnosti za podporo in predvidljivost pri načrtovanju in izvedbi projektov. Za leto 2022 se tako načrtuje proračun v višini skoraj 2,7 mio evrov, kar je za 16 % več od proračuna za leto 2021.

Proračun predstavlja obseg porabe, ki je sedaj v veliki meri že določen oz. vsaj določljiv, tako na področju tekočih zadev iz obveznega dela nalog in pristojnosti Občine kakor tudi na investicijskem področju. Tu bo glavnino predstavljal nadaljevanje projekta Obnova ceste skozi Žimarice, načrtuje pa se tudi začetek obnove občinske ceste Vagovka–Kržeti ter več manjših infrastrukturnih projektov po več krajih občine in skupnih razvojnih programov na posameznih področjih. Prednostno so torej vključeni projekti s prioritetenega seznama, v veliki meri pa so v predlog vključena tudi sredstva za realizacijo pobud s strani občanov v okviru javnega poziva, ki je bil objavljen od 1. julija do 31. avgusta letos.

Predlog proračuna je po prvi obravnavi na občinskem svetu predložen v javno obravnavo na spletni strani Občine (www.sodrazica.si), po njenem poteku ga bodo obravnavala tudi delovna telesa občinskega sveta, nakar bo župan za naslednjo sejo občinskega sveta pripravil dopolnjeni predlog proračuna. O sprejetem proračunu za leto 2022 in pripravljajočem se rebalansu za leto 2021 več prihodnjic.

Novi Odlok o javnem lekarniškem zavodu Lekarna Ribnica, ki so ga sprejele vse tri soustanoviteljice Lekarne, Občina Sodražica, Ribnica in Loški Potok, prinaša zlasti usklajen akt z veljavno zakonodajo glede poslovanja lekarnice, omogoča nove sodobne oblike pristopa do občanov (spletna lekarna), pri določitvi medsebojnih razmerij med ustanoviteljicami pa ohranja obstoječa stanja.

Občinski svet je sprejel tudi novelo Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ). K spreminjanju nekaterih določb Odloka je Občina morala pristopiti na podlagi ugotovitev pregleda pristojnih služb MOP zaradi zagotovitve skladnosti z veljavno zakonodajo in odločbami ustavnega sodišča. Tako novela posega v ureditev obremenitve počitniških stavb, ki jih izenačuje s stanovanjskimi, na novo obremenjuje tudi javne objekte in objekte v lasti društev, ki so bili do sedaj po večini oproščeni plačila NUSZ, ter prevrednoti točkovanje nezazidanih stavbnih zemljišč, za katera do zdaj kot ena redkih občin nismo odmerjali nadomestila, ga bo pa treba začeti s prihodnjim letom. Novela prinaša tudi pravno podlago za odmero višjega nadomestila za zapuščene oz. razpadajoče stavbe, za stavbe, v katerih se ne izvaja dejavnost v skladu z namensko rabo na posebnih območjih (območje za turizem), se ohranja višja obdavčitev, a se je morala zaradi sorazmernosti ukrepa ustrezno znižati.

OPOZORILO – zimsko vzdrževanje cest

Občane, lastnike zemljišč ob javnih cestah, opozarjamo na pomembne določbe Zakona o cestah, ki vplivajo na varnost v cestnem prometu:

- Prepovedano je odmetavanje snega na cesto ter puščati sneg ali led, ki pade ali zdrsne na cesto.
- Lastniki zemljišč ob cesti morajo dopustiti vse posege, ki so nujno potrebni za nemoteno uporabo javne ceste, zlasti pa odlaganje snega na njihovo zemljišče, če se jim s tem ne povzroča škoda in če navedeni poseg ni mogoč v okviru cestnega sveta.
- Snega z zasebnih dvorišč, individualnih dovozov ali dostopov ni dovoljeno odlagati v kupe ob robu javne ceste. Ob občinski cesti je, ne glede na lastništvo zemljišča, določen varovalni pas, ki je namenjen varovanju ceste, varnosti udeležencev v prometu ter tudi nemotenemu izvajanju rednih vzdrževalnih del.
- Na območju cestnih priključkov na občinsko cesto ni dovoljeno storiti ničesar, kar bi lahko oviralo preglednost iz priključka na cesto.

Ravnanje v nasprotju z Zakonom je kaznivo, globe znašajo od 200 do 1000 evrov.

Opozarjamo tudi voznike, ki svoja vozila parkirajo na javnih parkirnih površinah, da ob sneženju vozila pravočasno umaknejo in s tem izvajalcem zimske službe omogočijo nemoteno pluzenje teh površin.

Celotno besedilo prispevka, ki ga je pripravil Medobčinski inšpektorat, lahko preberete v 122. številki Suhorobarja, januar/februar 2020. Najdete ga tudi na spletni strani Občine Sodražica.

SODRAŽICA V 2. VALU EPIDEMIJE COVIDA-19

PIŠE: DARJA VETRIH

Štab občinske civilne zaščite in Občina Sodražica skupaj z vodstvom Zdravstvenega doma Ribnica, OŠ Sodražica in enote CSD Ribnica od oktobra dalje budno spremljata dogajanje v jesenskem valu epidemije. Tokrat smo se tudi v lokalnem okolju soočili z okužbami in se pravočasno odzvali na situacijo.

Oktobra je bilo glavno žarišče okužb v OŠ Sodražica, kjer je bil po nesrečnem vnosu virusa v šolo po navodilih epidemiologa najprej v karanteni en razred ter zaprt tudi en oddelek vrtca pri OŠ Sodražica. Zaradi hitrega širjenja okužb v šolskem okolju pa je župan po posvetu s strokovnimi službami in poveljnikom občinske CZ 16. oktobra omejil vstop in gibanje v sodraški šoli. Z zaprtjem šole se je začelo izvajanje pouka na daljavo. Teden dni kasneje so bile šole z državnim odlokom zaprte po celotni državi. Država je odredila tudi zaprtje vrtcev, razen če lokalna skupnost določi izjeme. Tako je župan izdal sklep, s katerim je v vrtcu zagotovljeno nujno varstvo. Sprva je vrtec obiskovalo 5–10 otrok, na začetku decembra pa do 18 otrok, odvisno od potreb staršev.

Na lokalni ravni sta CZ in Občina Sodražica s 15. 10. 2020 zaprli Športno dvorano Sodražica in telovadnico pri OŠ, odpovedane so bile vse javne prireditve in srečanja na območju občine, Knjižnica Sodražica pa do preklica izvaja izposajo knjig brezkontaktno, po predhodnem naročilu po telefonu oz. e-pošti. Lekarna in ambulante zdravstvenega doma delujejo ob spoštovanju vseh ukrepov ter priporočil NIJZ. Prostofer v 2. valu epidemije deluje nemoteno, ob čemer se spoštujejo priporočila, ki sta jih pripravila NIJZ in Zavod Zlata mreža, ki je nosilec programa Prostofer. Omejilo se je tudi vstopanje v prostore Občine Sodražica, ki s strankami posluje po e-pošti in telefonu, v nujnih primerih po predhodnem dogovoru pa tudi osebno. Novembra so tako potekale seje delovnih teles občinskega sveta preko videokonference, na enak način je potekala tudi decembrska seja občinskega sveta.

Na Občini je bil ponovno vzpostavljen Center za pomoč pri dostavi osnovnih potrebščin občanom, ki nimajo drugih možnosti oskrbe. Na poziv se je javilo deset prostovoljcev. Dogovorjene so bile dobave preko KGZ Market Sodražica in Komunale Ribnica, d. o. o., vendar do zdaj ni bilo izraženih potreb po tovrstni pomoči.

Na podlagi odredbe Vlade RS o zagotavljanju toplega obroka za učence in dijake, ki izpolnjujejo določene dohodkovne kriterije, je bil na spletni strani Občine objavljen poziv k prijavi na brezplačen topli obrok. OŠ Sodražica je preko eAsistenta poziv posredovala vsem učencem OŠ Sodražica. Za zdaj se na brezplačne tople obroke, ki bi jih pripravljali v OŠ Sodražica, ni prijavil noben učenec oz. dijak. Pripravljajo pa v šolski kuhinji, na podlagi dogovora z naročniki, po šest kosil dnevno za občane, ki sami prevzamejo obrok.

Pouk na daljavo poteka preko programa MS Teams in skladno z navodili. V šoli so izvedli anketo med starši, ki so delo ocenili kot zelo dobro in pohvalili, da je tokraten način dela boljši kot v spomladanskem času. Pohvalili so tudi pedagoško delo posameznih učiteljev, odzivnost in komunikacijo. Vsi učitelji delajo od doma. Šola je učencem razdelila več računalnikov iz lastnih zalog oz. so jih dobili za potrebe šolanja na daljavo od ministrstva. Dodatno so dvema družinama z več učenci oddali tudi dva donirana računalnika (donacija je potekala preko Občine).

V času, ko je bilo v občini največ okužb, je bila med 27. 10. in 6. 11. 2020 prepovedana kakršna koli prodaja na Pokriti tržnici Sodražica. Občanom je bil ob občinskem prazniku poslan tudi apel poveljnika občinskega štaba CZ in župana k doslednemu spoštovanju odrejenih predpisov, še posebno odrejenih karanten, k uporabi zaščitnih sredstev in izogibanju nepotrebnim medsebojnim stikom in druženju.

CSD RIBNICA DOBIL NOVO TERENSKO VOZILO

PRIPRAVILI: CSD OSREDNJA SLOVENIJA ZAHOD, ENOTA RIBNICA

Z novim vozilom bodo socialne oskrbovalke lažje in bolj kakovostno dostopale do še tako oddaljenih uporabnikov.

Zaradi potreb nemotenega izvajanja službe pomoči na domu, ki jo v obliki socialne oskrbe izvaja CSD Osrednja Slovenija zahod, Enota Ribnica, in sodi v pristojnost Občine Ribnica in Občine Sodražica, smo oktobra pridobili novo vozilo Dacia Duster. Primerno je za vse vrste terenov, tudi tistih, do katerih smo v preteklosti z obstoječimi vozili težje dostopali. Poleg navedenega nam bo novo vozilo delo olajšalo tudi pri razvozu kosil uporabnikom, saj ima dovolj velik prtljajnik, ki ga potrebujemo za nemoteno dostavo hrane. Ker so naše voznice do uporabnikov dolge in številne, smo prepričani, da bo nova pridobitev prispevala k razbremenitvi socialnih oskrbovalk in bo optimizirala dostopnost do zagotavljanja vseh storitev. Te so namenjene upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju in se zaradi starosti, invalidnosti ali kronične

bolezni ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti. Gre za različne oblike organizirane praktične pomoči in opravil, s katerimi se upravičencem vsaj za določen čas nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu v zavodu, drugi družini ali drugi organizirani obliki.

Storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega naslednje sklope opravil: pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, gospodinjstvo pomoč, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov. Navedeni definiciji in razlagi iz lastnih izkušenj dodajamo, da je socialna oskrba na domu mnogokrat veliko več kot le to. Socialne oskrbovalke velikokrat postanejo del družine, njihova desna roka, opora v težkih trenutkih, predvsem pa oseba, na katero se lahko zanesejo tako uporabniki kot tudi njihovi svojci.

Informacije o storitvi pomoči na domu, ki se izvaja v občinah Ribnica in Sodražica, kot tudi druge informacije v zvezi s storitvami, ki jih izvajamo, ter oblikami pomoči, ki so na voljo, pridobite na telefonski številki (01) 320 44 12 oz. se osebno oglasite na Centru za socialno delo Osrednja Slovenija zahod, Enota Ribnica.

Tudi v bodoče si želimo pomagati ljudem, da bi čim dlje ostali v domačem okolju in da bi preživeli starostno obdobje kar se da kakovostno in dostojno. Prepričani smo, da bo naše delo optimiziralo tudi novopridobljeno vozilo, za katerega upamo, da bo dolgo služilo svojemu namenu. Občini Ribnica in Občini Sodražica se na tem mestu zahvaljujemo za financiranje vozila.

POVEZAVA OBSTOJEČIH VODNIH VRTIN Z NOVIM CEVOVODOM

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: VINKO ČAMPA

Upravljalca vodovoda Hydrovod, d. o. o., je novembra začel z deli na povezavi obstoječih vrtin dolvodno od Izverja. Vrtine S2, S3 in S5 so pred posegom napajale vodovodni sistem še po obstoječih azbestnih ceveh premera 350 mm. Tlačni preizkus teh cevi je pokazal, da prihaja na cevovodu do velikih vodnih izgub. Odločitev upravljalca na podlagi predhodnih meritev je bila enostavna, in sicer zamenjava cevovoda. Tehnologija nam danes omogoča, da je praktično brez dodatnih zemeljskih del, razen na večjih lomih obstoječega cevovoda, možno izvesti uvlačenje cevi manjšega preseka.

V letu 2020 se izvaja prva faza, in sicer od vrtine S5 pri bivši klorinatorski postaji do Izverja v dolžini 750 m. Uvlečena cev je preseka d 180 PEHD – oplasčena. Montažna dela izvaja podjetje Vilkograd, d. o. o., zemeljska dela in prevezave pa upravljalca Hydrovod, d. o. o. Vrednost ocenjenih del znaša dobrih 45.000 evrov.

Druga faza je predvidena v letu 2021, in sicer od Izverja do čistilne naprave nad Fragmatom v Sodražici.

Lastnikom zemljišč, na katerih je bil potreben izkop za izvedbo projekta in po katerih poteka obstoječi regionalni vodovod, se zahvaljujemo za razumevanje in soglasje za poseg.

OBVESTILO

Podaljšanje vodnih dovoljenj

Obveščamo vas, da z 31. 12. 2020 veliki večini poteče veljavnost vodnih dovoljenj za lastno oskrbo s pitno vodo.

Preverite svoje vodno dovoljenje. Obrazec za vlogo za podaljšanje veljavnosti dobite na spletni strani Občine Sodražica, po elektronski pošti: obcina@sodrazica.si ali po predhodni najavi osebno v uradu Občine.

HLADNA RECIKLAŽA ASFALTNIH POVRŠIN

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: BLAŽ KOVAČIČ

Konec meseca so se začela dela na odseku državne ceste v Podklancu v dolžini 1,1 km. Tam bo izvedena reciklaža asfalta.

Kaj pa je reciklaža asfalta? Postopek je zanimiv iz ekonomskih in časovnih razlogov ter nekoliko drugačen od klasične obnove ceste. Reciklaža asfalta s penjenim bitumnom je primerna za uporabo na dotrajanih cestah, na katerih je treba izboljšati nosilni sloj vozišča pod asfaltom. Na dotrajano asfaltno vozišče se nasuje drobljenec za doseganje ustrezne sestave nosilnega sloja in za izravnavo morebitnih neravnin. Drobljenec se nato izravna z grederjem in na splanirano plast posuje vezivo – cement, ki zagotavlja primerne lastnosti nosilne plasti. Reciklažni niz je sestavljen iz reciklatorja, cisterne z bitumnom in cisterne z vodo. Reciklator na kraju samem predrobi obstoječi asfalt, doda bitumen in vse skupaj premeša. Zmes se zavalja do ustrezne zbitosti in prekrije z asfaltom. Recikliranje je možno do skupne globine največ 50 cm. S hladno reciklažo se zgradi debele utrjene plasti, enotne po globini, brez stičnih ploskev med sloji. Temeljna tla ostanejo z metodo hladne reciklaže nedotaknjena, ni potreben ne odvoz starega asfalta ne izvedba izkopa ceste. S tem načinom izvedbe se prihrani pri času gradnje, prav tako se bistveno zmanjšajo stroški obnove vozišča.

POSEBNO OBVESTILO

Kljub trenutno manjšemu številu prehodov migrantov čez naše območje se ti še pojavljajo. Zato Občina Sodražica ponovno zaproša občane, da v primeru najdbe zapuščenih predmetov (zlasti oblek in embalaže), ki so jih za seboj pustili migranti na območju naše občine, to sporočijo na Policijsko postajo Ribnica, tel.: (01) 837 21 10 ali po e-pošti: pp_ribnica.pulj@policija.si. Občane opozarjamo, naj se takšnih najdb ne dotikajo ali jih pospravljajo zaradi možnosti okužbe. To bo uredilo pooblaščenno podjetje. Nedotaknjeno ali čim bolj ohranjeno stanje zapuščenih predmetov pa omogoča tudi lažji potek policijskega dela v konkretnih primerih.

Hvala za razumevanje.

INVESTICIJE V LETU 2020

PRIPRAVILA: VINKO ČAMPA, BLAŽ KOVAČIČ, FOTO: VINKO ČAMPA, MARKO BURGER, ARHIV OBČINE SODRAŽICA

ALEJA 800 IN SPOMENIK

Ob prvi pisni omembi Sodražice je bil letošnji jesen ob parkirišču pri osnovni šoli postavljen spomenik, ki ga je izdelalo Kamnoseštvo Tavčar iz Povirja, gradbena in zemeljska dela je izvedla Komunala Ribnica, d. o. o., zasaditev osmih dreves tribarvne bukve pa Vrtnarstvo Breskvar. Vrednost investicije znaša 14.200 evrov.

NADSTREŠEK NA TERASI ZDRAVSTVENE POSTAJE

Na terasi nad pomožnimi prostori Zdravstvene postaje Sodražica je zob časa pokazal, da je treba sanirati keramično oblogo terase, saj prihaja do zamakanja v spodnje prostore. Po posvetu z arhitektom je bila podana rešitev, da se izvede nadstrešek v obsegu pribl. 35 m² nad celotno površino terase, v nadaljevanju pa tudi zamenja keramično oblogo. Pred posegom je bila terasa pokrita samo v manjšem delu, pribl. 4 m². Dela izvaja Špenglar Rok Pintar, s. p., vrednost del pa znaša 9500 evrov.

SORIKO II

Izgradnja vodooskrbe na območju občine Sodražica se je izvajala tudi v letu 2020. Dela so se izvajala v naselju Zapotok (dokončanje visoke cone). Izvedla sta se tudi dva odseka vodovoda na Hosti skupaj z ureditvijo ceste. Največji del investicije, izvedene v tem sklopu, predstavlja rekonstrukcija javne poti Na Pesek - Sedlo v dolžini 1 km. Vsa dela predstavljajo nadaljevanje v letu 2019 končanega projekta SORIKO. Skupna vrednost vseh del znaša 152.000 evrov.

OBNOVA GASILSKEGA DOMA ZAMOSTEC

Občina Sodražica in PGD Zamostec sta v letu 2017 podpisala pogodbo o sofinanciranju rekonstrukcije in dozidave gasilskega doma PGD Zamostec. Pogodba opredeljuje vire sofinanciranja s strani lokalne skupnosti. V letih 2017-2020 je Občina Sodražica zagotovila sredstva v višini 50.000 evrov, veliko dela pa so opravili člani društva.

KNJIŽNICA SODRAŽICA

Prostorska stiska sodraške enote knjižnice Miklova hiša, ki je delovala v občinski stavbi, je narekovala iskanje rešitve za preselitev v večje prostore, dostopnejše vsem uporabnikom. Knjižnica je tako letos našla prostor v Krekovem domu v samem središču Sodražice. Poleg knjižnice je bil urejen tudi prostor za galerijo, za lažjo dostopnost je postavljena klančina za vozičke. Vrednost del znaša 15.000 evrov.

CESTNA INFRASTRUKTURA

Julija 2020 je bil podpisan Sofinancerski sporazum z Direkcijo Republike Slovenije za projekt Ureditev ceste v območju naselja Žimarice v višini 3.600.000 evrov, ki sta ga podpisala župan Blaž Milavec in sekretar Ministrstva za infrastrukturo Aleš Mihelič. Z naložbo države in Občine se bo obnovila cesta skozi Žimarice, izgradil pločnik, obnovilo in dogradilo vodovodno omrežje, na novo zgradil most čez Bistrico in obnovil prepust čez Perilščico. Zgradile oz. obnovile se bodo tudi štiri avtobusne postaje in zgradili javna razsvetljava ter kanali za optiko in elektriko. Uredilo se bo več prehodov za pešce. Pri vseh križanjih s potoki se bodo izvedle obširne vodarske ureditve. O obsežnosti projekta prča tudi podatek, da je trasa rekonstruirane ceste dolga kar 1,7 km. Izbor izvajalca del je v zaključni fazi, dela pa naj bi se začela izvajati spomladi 2021. Občina skupaj z Direkcijo Republike Slovenije za infrastrukturo pripravlja še več projektov, kot je Krožišče na Vinicah ter povezava za pešce in kolesarje med Sodražico in Zamostcem. V teku so dela na obnovi vozišč v Podklancu in območju Vagovke v skupni dolžini več kot 2 km. Dela, ki letos ne bodo izvedena, se bodo nadaljevala prihodnje leto.

TELEKOMUNIKACIJE

Podjetje Telekom je v letošnjem letu izvajalo obsirna dela pri urejanju optičnih povezav v naselju Sodražica, na območju Gore, Travne Gore, Zamostca, Vinic in Zapotoka. V naslednjem letu se načrtuje vključitev v vzporedno gradnjo pri obnovi ceste skozi Žimarice in obnovi vodovoda v naselju Zamostec. Prav tako se načrtujeta izvajanje hišnih priključkov v Sodražici in izgradnja optičnega omrežja proti Pesku in Jelovcu.

MEDNARODNI DNEVI BOJA PROTI NASILJU

PRIPRAVILA: SLOVENSKA POLICIJA

Tudi letos smo se v slovenski policiji pridružili obeležitvi mednarodnih dnevov boja proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, ki so se začeli 18. 11. na evropski dan za zaščito otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo in se nadaljevali 20. 11. 2020, ko obeležujemo svetovni dan otroka. Med 25. 11. in 10. 12. 2020 so potekali mednarodni dnevi boja proti nasilju nad ženskami, ki so se zaključili 10. 12. 2020, ko obeležujemo mednarodni dan človekovih pravic.

Nasilje nad ženskami in nasilje v družini predstavlja hudo kršitev človekovih pravic in velik družbeni problem. Nasilje ima številne posledice tako za posamezne žrtve kot tudi za družbo. Pridane na milijone žensk in otrok po svetu, ne glede na njihovo narodnost, starost, versko ali osebno prepričanje, družbeni položaj, telesne sposobnosti in spolno usmerjenost. Nasilje ni sprejemljivo!

ČE NI VIDNO, ŠE NE POMENI, DA SE NE DOGAJA

Nasilje nad ženskami in otroki v družini velikokrat ni vidno, a to še ne pomeni, da se ne dogaja, saj je pogosto skrito za štirimi stenami. Izvira iz neenakovrednih družbenih odnosov med spoloma, neenakomerne porazdelitve zasebne in družbene moči med spoloma, iz kulturnega okolja in sistema vzgoje. Nasilno vedenje je pogosto naučeno in se prenaša iz generacije v generacijo, njegov cilj pa je dokazovanje premoči, nadzora ter ponižanja žrtve nasilja s strani povzročitelja.

PRIJAVITE NASILJE!

Zaskrbljujoče je dejstvo, da tako nasilje nad ženskami kot tudi nasilje v družini velikokrat traja več let, preden nanj postane pozoren kdo izven družine in se aktivno vključi v iskanje pomoči za žrtve. Ženske in otroci nasilja v družini velikokrat ne prijavijo zaradi strahu, sramu, neozaveščenosti, občutka lastne krivde in brezizhodnosti položaja ter zaradi groženj in maščevalnosti storilca. Nekatere žrtve mogoče niti ne vedo, kam po pomoč in kaj se bo zgodilo po prijavi nasilja, včasih pa razlog za vztrajanje v nasilnem

odnosu izhaja iz družbene podobe »popolne« družine in tradicionalne vloge ženske. Ženske – zlasti če imajo otroke – se velikokrat nimajo kam umakniti ali pa zaradi socialne izoliranosti nimajo razvite mreže odnosov, ki bi jim lahko izven družine v tej situaciji nudili podporo in pomoč.

Da lahko policija posreduje in žrtvam zagotovi pomoč, je treba nasilje prijaviti. Žrtve lahko nasilje prijavijo takoj, ko se zgodi, lahko pa tudi kasneje, in sicer na:

- telefonski številki policije za klic v sili **113** ali anonimni telefonski številki policije **080 1200**,
- lokalni policijski postaji.

Ker ženske in otroci nasilja pogosto ne prijavijo, imajo v tem primeru neprecenljivo vlogo prijatelji, sorodniki, sošolci, sodelavci, sosede, ki nasilje vidijo oz. slišijo in ga lahko tudi prijavijo, žrtvam pa tako nudijo konkretno pomoč in jih razbremenijo občutkov krivde. Žrtve je treba seznaniti s postopki, ki bodo sledili na policiji in sodišču, saj te v postopkih bolj sodelujejo, če razumejo, kako bodo potekali in čemu so namenjeni. S postopkom policije se lahko seznanite na internetni strani www.policija.si, Nasilje v družini – informacije o postopku na policiji.

ZAKAJ JE DOBRO BITI ČLAN OOOZ RIBNICA?

PRIPRAVILI: OOOZ RIBNICA

Območna obrtno-podjetniška zbornica Ribnica pod okriljem OZS deluje že 44 let na območju občin Ribnica, Sodražica in Loški Potok. Področja delovanja so zastopanje, svetovanje, informiranje, izobraževanje, vodenje upravnih postopkov (eVEM, obrtni register, javna pooblastila idr.) in nudenje drugih storitev članom. Posebej je aktivna v sedanjih, koronarskih časih. Celoten obrtnozbornični sistem je praktično najbolj zaslužen, da je vlada sprejela že peti protikoronski paket (PKP 5) za pomoč gospodarstvu. Tokrat Vam poleg vseh prednosti članstva predstavljamo kartico MOZAIK PODJETNIH.

KAJ JE KARTICA MOZAIK PODJETNIH?

MOZAIK PODJETNIH je članska kartica članov OZS in OOOZ ter hkrati skupnost slovenskih obrtnikov in podjetnikov, ki s kartico pridobivajo številne ugodnosti in popuste pri nakupu materiala in storitev zbranih partnerjev, območnih obrtno-podjetniških zbornic in članov v mreži popustov jaz-TEBI.

S kartico MOZAIK PODJETNIH lahko člani uveljavljate številne ugodnosti in popuste pri partnerjih, ki jih je v sistemu že preko 100.

Omenimo le nekatere:

- Zavarovalnica Triglav, d. d. (7-% popust za avtomobilsko in premoženjsko zavarovanje – ne velja na potresna, kreditna in kmetijska zavarovanja),
- BIG BANG (od 3- do 10-% TAKOJŠNJI POPUST – višina je odvisna od blagovne skupine),
- MERKUR (5-% TAKOJŠNJI POPUST),
- TELEKOM SLOVENIJE (5 evrov popusta na mesečno naročnino za nekatere pakete),
- KOMPAS SHOP, GEA gospodinjski aparati,
- ŠPAN, d. o. o., idr.

Vse partnerje in njihove ugodnosti si lahko ogledate na spletni strani: <https://www.mozaikpodjetnih.si/partnerji>.

KAKO PRIDOBIM KARTICO MOZAIK PODJETNIH?

Z včlanitvijo v OOOZ Ribnica kartico prejmete avtomatsko. Članarina je odvisna od števila zaposlenih delavcev v podjetju: samozaposlen (20 evrov/mesec); ostali z zaposlenimi delavci (30

evrov/mesec); fizične osebe, ki opravljajo dejavnost domače in umetnostne obrti (10 evrov/mesec).

Gre torej za ponudbo drugih podjetij, ki po dogovoru z OZS obrtnikom in podjetnikom svoje storitve ali izdelke nudijo po ugodnejših pogojih. Člani zbornice tako lahko prihranite kar zajetne vsote. Seveda se slednje razlikujejo, in sicer predvsem glede na dejavnost, v kateri delujete, ter glede na velikost podjetja.

Z gotovostjo pa lahko trdimo, da lahko član veliko privarčuje, če kartico Mozaik podjetnih redno uporablja.

Obrtnik ali podjetnik se mora pri svojem poslovanju vesti skrajno racionalno. Da gre pri kartici Mozaik podjetnih prav za varčevanje oz. prihranek, se lahko prepričate, če povprašate katerega od aktivnih članov OOOZ Ribnica, ki jih je trenutno 194.

Za podrobne informacije o pridobitvi kartice, vstopu v članstvo zbornice ter konkretne izračune prihrankov smo vam na voljo osebno ali po telefonu zbornice: (01) 836 93 40 ali po e-pošti: ooz.ribnica@oos.si. Vse informacije pa so navedene tudi na spletni strani: www.oos.si in <https://www.mozaikpodjetnih.si>.

PRAVILNO RAVNANJE Z ODPADKI S SUMOM NA PRISOTNOST COVIDA-19 (ZAŠČITNA, HIGIENSKA IN DRUGA SREDSTVA)

Navodila za pravilno odlaganje uporabljenih zaščitnih in higienskih sredstev: material za enkratno uporabo (rokavice, maske, robčki, papirnate brisače, halje, kape ...) in odpadki oseb, ki kažejo znake bolezni, njihovih negovalcev ali obolelih oseb, se odložijo v plastično vrečko za smeti, ki jo je treba tesno oz. neprodušno zapreti (zavezana ali zalepljena, iz vrečke naj bo iztisnjen zrak)! Dobro zaprto vrečo je treba dati v še eno vrečo in jo ravno tako neprodušno zapreti. Pred odlaganjem tako pripravljene vreče v zabojnik za postanek odpadkov mora miniti 72 ur, da se morebitno prisoten virus uniči. Nato se vreča odloži v zabojnik za preostanek odpadkov oz. mešane komunalne odpadke. Nikakor pa ti odpadki ne sodijo v druge zabojnike (zabojniki za embalažo, biološke odpadke ter drugi zabojniki).

Opisano navodilo za odlaganje velja izključno za gospodinjstva, trgovine ter podjetja. Zdravstvene institucije in DSO se morajo glede odlaganja teh odpadkov posluževati posebnih navodil, ki so predpisana za njihovo dejavnost.

KOMUNALA RIBNICA

DELOVANJE VEČGENERACIJSKEGA CENTRA SKUPAJ V OBČINI SODRAŽICA

PIŠE: TANJA STRUNA, KOORDINATORICA VGC SKUPAJ NA LJUDSKI UNIVERZI KOČEVJE, FOTO: ARHIV VGC SKUPAJ

Projekt Večgeneracijski center Skupaj se izvaja od 1. 1. 2017 do 30. 9. 2021. Deluje na območju osmih občin v JV regiji (MO Novo mesto in občine Dolenjske Toplice, Straža, Šmarješke Toplice, Škocjan, Kočevje, Kostel in Sodražica). Vse vključene občine zagotavljajo brezplačne prostore za delovanje centra in prispevajo del finančnih sredstev za njegovo delovanje.

Projekt sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in Evropski socialni sklad v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020. Vodi ga RIC Novo mesto, edini partner pa je Ljudska univerza Kočevje, ki izvaja svoje aktivnosti v občinah Kočevje, Kostel in Sodražica.

Večgeneracijski center Skupaj predstavlja prostor, ki omogoča druženje, možnosti za brezplačno učenje ter ohranjanje in širjenje socialnih mrež. V občini Sodražica se aktivnosti projekta izvajajo enkrat tedensko v sejni sobi občinske stavbe in v OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica. V letošnjem letu smo izvedli računalniški tečaj z Jožetom Zidarjem, refleksoterapijo z Dubravko Klančar, izdelovali naravna mila z Martino Osmak, ustvarjali unikatne jesenske svečnike z Nevo Šega, poslušali zanimivo predavanje o grški mitologiji z Jano Pintar, se v Prehranskih uricah z dr. Anjo Meszaroš, univ. dipl. inž. živ. teh., poučili o zdravnih lastnostih buč ter z

vrtčevskimi otroki izvajali energijsko vadbo s Katarino Arko.

Na žalost nam vseh načrtovanih delavnic zaradi izrednih zdravstvenih razmer ni uspelo izvesti, zato trenutno delujemo kar na daljavo. Aktivni smo predvsem na FB-profilu Ljudske univerze Kočevje in FB-profilu VGC Skupaj ter po telefonu in elektronski pošti, upamo pa, da bo prihodnje leto prijetnih druženj še več.

Za sodelovanje se zahvaljujemo Občini Sodražica in vsem uporabnikom za udeležbo, za veliko pomoč pri organizaciji in obveščanju pa ge. Cvetki Vesel.

NOVA IGRALA NA OŠ LJUBO ŠERCER

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: JAN ČIBEJ, V. D. RAVNATELJA

Teden pred počitnicami je bil za našo šolo prav poseben. Kljub oblačnemu vremenu je v naših srcih sijalo sonce in nam risalo nasmeh na obrazih, saj smo lahko na šolskem dvorišču opazovali, kako nastajajo nova šolska igrala.

Osnovna šola Ljubo Šercer, Kočevje, je manjša šola, kjer se izobrazujejo otroci s posebnimi potrebami z lažjo, zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju. In ravno ti poleg učilnic in didaktičnega materiala še kako potrebujejo tudi varen in funkcionalen prostor za igro in sprostitev. Šola resda ni velika, obiskujejo pa jo otroci iz kar šestih občin: Kočevje, Ribnica, Sodražica, Loški Potok, Velike Lašče in Kostel. Pred leti je že doživela temeljito prenovno učilnic in fasade, za zamenjavo dotrajanih in že kar nevarnih igral pa je zmanjkalo sredstev.

Želja po novih igralih je tako že nekaj časa tlela v naših srcih in konec preteklega šolskega leta smo se odločili, da poiščemo možnosti za njeno uresničitev.

Po prejemu predračunov smo skoraj obupali, saj so finančni zneski ponudb krepko preseglji naše zmožnosti. Zavedali smo se težke gospodarske situacije, a smo se vseeno odločili, da za pomoč zaprosimo različna podjetja. Kot prvi so nam prisluzhnili v podjetju Krka, d. d., Novo mesto z zelo velikodušno donacijo v višini 5000 evrov. Dejstvo, da so med nami še ljudje velikega srca, nas je spodbudilo, da nadaljujemo s pošiljanjem prošenj. Sledile so še donacije podjetja Inotherm, d. o. o., v višini tisoč evrov, podjetja Akrapovič, d. d., v višini petsto evrov in podjetja Melamin, d. d., v višini tristo evrov. Na pomoč pa nam je priskočila tudi naša ustanoviteljica Občina Kočevje, ki se je odločila, da bo pokrila manjkajoči del predvidenega zneska, zato je bilo naše veselje nepopisno.

Oktober obeležujemo teden otroka in letošnji oktober res ne bi mogel biti bolj posvečen našim otrokom. Vsak, še tako poseben

posameznik si bo lahko sedaj s pomočjo varnih igral na šolskem dvorišču poiskal svoj kotiček, tako za igro kot za učenje. Igrala so namreč odlična dopolnitev klasičnemu učenju in spodbujajo razvoj motoričnih ter senzoričnih veščin otrok.

Z besedami težko zapišemo vso srečo in hvaležnost, ki jo prinašajo nova igrala. V negotovih časih, v katerih smo se znašli v letošnjem letu, so prinesla še kako dobrodošlo otroško radovednost, igrivost in toplino. Vsi učenci in zaposleni Osnovne šole Ljubo Šercer se zato donatorjem iskreno zahvaljujemo, da ste pripomogli k uresničitvi naše želje in nam omogočili nakup novih igral.

*»En sam otroški smeh,
pa bo najsvetlejši dan še bolj svetel.«*

(R. G. Ingersoll)

KRIZNO LETO 2020

PIŠE: JOŽE TANKO, PODPREDESNIK DZ

Hitro pride konec leta. Letošnje je sploh nekaj posebnega, saj se je z odstopom Marjana Šarca začelo s politično in covidno krizo. Obe sta se pojavili sočasno, januarja.

Politično krizo smo obvladali, saj smo v dobrem mesecu in pol sestavili novo vlado pod vodstvom Janeza Janše. Ta se je takoj lotila reševanja težav, ki jih je prinesel virus. Najprej je nabavila nujno potrebno zdravstveno zaščitno opremo, ki jo je bilo izredno težko dobiti pod nekimi običajnimi poslovnimi pogoji, saj so se vse države soočale s pomanjkanjem, edini resni proizvajalec pa je bila Kitajska. Hkrati je bilo potrebno sprejemati še številne preventivne in omejitvene ukrepe, ki so močno posegli v običajno družinsko, družabno in poslovno življenje. Na hitro je bilo treba omejiti stike pri dejavnostih, pri katerih se srečuje veliko ljudi – v vrtcih, šolah, domovih starejših občanov, omejilo se je prireditve itd. Epidemija je zelo obremenila in izpostavila težavam tudi zdravstveni sistem, ki se je moral na hitro prilagoditi.

Vlada se je odzivala hitro, bila je med najučinkovitejšimi in uspešnimi v Evropi. Treba je spomniti, da je pripravila tudi številne oblike finančnih pomoči praktično za vse kategorije prebivalstva, gospodarske družbe, upokojene, študente, brezposelne, umetnike ... Do sedaj je bilo sprejetih šest paketov pomoči v vrednosti več milijard evrov. Pri tem gre za sredstva tako iz EU-mehanizma pomoči, kakor tudi za sredstva na evropski ravni dovoljenega in dogovorjenega povečanja zadolževanja. Oboje izrabljajo vse države Evropske unije.

Vlada oz. koalicija je pomagala tudi občinam, in ne samo zaradi koronske krize. V zadnjih desetih letih so vse leve vlade nanje prelagale vrsto nalog in obveznosti, za katere pa jim niso zagotovile finančnih virov. Letos smo občinam z rebalansom že za pribl. 6 % povečali primerno porabo, za občino Sodražica to znese več kot 100.000 evrov. Dodatno povečanje je sprejeto tudi za naslednji leti. Pred dnevi smo

sprejeli še Zakon o finančni razbremenitvi občin, ki bo občine razbremenil še za podoben znesek. Prvič po mnogih letih se je zgodilo, da so občine dobila znatna dodatna sredstva. To je še posebej pomembno za podeželje, ki vedno infrastrukturno zaostaja za večjimi centri.

Sicer pa kaže, da bo tudi zaključek leta politično nemiren. Tisti, ki so najbrž iz ljubega miru sesuli svojo (Šarčevo) vlado – gre za LMŠ, SD, SAB in Levico – hočejo sesuti tudi Janševo. S prav nobeno stvarjo, ukrepom, zakonom ali odločitvijo, ki jo sprejememo, niso zadovoljni. Motijo jih maske, motijo jih finančne pomoči za upokojene, študente, premalo naj bi Janševa vlada namenila kulturi itd. Čeprav so na začetku to skrivale, pa je sedaj že jasno, da stojijo za t. i. neorganiziranimi protesti, na katerih ponavljajo staro mantra levičarjev »Dovolj je JJ in SDS«.

V tem poznojesenskem času so se zaključili kongresi treh strank, SD, NSi in DeSUS, in možne so tudi politične spremembe. Slamnati mandatar, ki ga kar izdatno plačuje LMŠ, dr. Jože P. Damijan, je že pripravljen. Čeprav zatrjuje, da ima že potrebnih 46 glasov za konstruktivno nezaupnico in zamenjavo Janše, je še niso vložili. Počakali bomo in videli, ali se bo(do) opogumil(i).

Ena od pomembnih zadev, ki nas še čaka do konca leta, je tudi popravek ali sprememba volilnih območij, kar je politiki naložilo ustavno sodišče. Poskus Šarčeve ekipe, s katerim je predlagala ukinitve volilnih okrajev, je že padel, sedaj poskuša z njim še enkrat. Upam, da bo tudi tokrat neuspešna. Koalicijski poslanci imamo pripravljen zakon, s katerim bi zmanjšali prevelike razlike v številu prebivalcev med volilnimi okraji na dopustne. S to rešitvijo bi ribniški okraj, povečan za občino Dobrepolje, obstal, s čimer bi ohranili možnost, da imajo prebivalci poslana iz svojega okolja.

Sicer pa spoštujte priporočene ali predpisane ukrepe in OŠTANITE ZDRAVI.

VOŠČILO

Občankam in občanom voščim ob dnevu samostojnosti in enotnosti, v prazničnih dneh in v novem letu pa želim predvsem veliko zdravja.

Jože Tanko, podpredsednik DZ

LUČ NA KONCU TUNELA

PIŠE: LJUDMILA NOVAK, POSLANKA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Po skoraj letu dni izjemno mračnega obdobja virusa covid-19 je novembra vendarle posijal žarek upanja. Kar tri izjemno ugledne svetovne farmacevtske družbe so objavile zelo dobre rezultate testiranja cepiva proti covidu-19. Vsa testiranja omenjenih cepiv so pokazala več kot 90-odstotno učinkovitost. Evropska unija bi lahko po najboljšem scenariju imela od aprila prihodnje leto na voljo do

50 milijonov odmerkov cepiva na mesec.

Upanje torej obstaja, a zdaj je pomembno, da strategijo cepljenja pripravi tudi vsaka država članica. Države bodo morale zagotoviti t. i. hladne verige, organizacijo centrov za cepljenje in izobraževanje osebja, ki bo izvajalo cepljenje, poskrbeti pa bo treba tudi za logistiko. Upam, da bo slovenska vlada strategijo pripravila čim prej.

Zadnji podatki o številu okužb in preminulih v Sloveniji in drugod po Evropi so izjemno žalostni. Težko si je predstavljati žalost svojcev preminulih zaradi covid-19. Naj ob tej priložnosti vsem vam izrečem iskreno sožalje. Neizmerna hvala pa tudi vsemu zdravstvenemu osebju. Težko je najti primerne besede za njegovo požrtvovalnost in trud.

Medtem so se gospodarske razmere v evrskem območju zaradi virusa spet začele slabšati. V trenutnih razmerah so ukrepi domače in tujih fiskalnih politik ključni za preprečevanje še obsežnejšega padca gospodarske aktivnosti, so nedavno sporočili iz Banke Slovenije. Naj ponovno poudarim, kako ključno je sprejetje večletnega proračuna EU in reševalnega sklada EU za čas po pandemiji covid-19. Neodgovorno je, da dve članici EU proračuna in sklada v skupni vrednosti več kot 1800 milijard evrov ne želita potrditi zaradi lastnih interesov, ki škodujejo celotni Uniji. Upam, da bosta tako Madžarska kot Poljska na decembrskem vrhu EU v Bruslju vendarle prišli do spoznanja, da v Evropskem parlamentu koraka nazaj v odnosu do mehanizma vlada-vine prava in izplačil denarja v kateri koli članici EU ne bomo naredili. Vladavina prava je temeljna vrednota, na kateri je zgrajena povojna demokratična Evropa.

Drage bralke in bralci, smo tik pred najlepšimi dnevi v letu, ko nas razveseljujejo dobri možje. Verjamem, da za nikogar izmed nas letošnje praznovanje božiča in novega leta ne bo običajno. Za nekatere bo tudi izjemno težko. A naj ob tem vendarle ponovim, da je cepivo na poti in da bomo to hudo pandemijo s skupnimi močmi na koncu premagali. Želim vam blagoslovljene božične praznike in obilo zdravja ter sreče v letu 2021.

POSLANICA ŽUPANA OB OBČINSKEM PRAZNIKU 2020

NAMESTO SLAVNOSTNEGA GOVORA

Poslanica je bila objavljena na TV R kanal in spletni strani Občine Sodražica konec oktobra 2020.

Občina Sodražica 30. oktobra praznuje svoj praznik kot spomin na leto 1751, ko nam je Marija Terezija odobrila prirejanje tedenskih sejmov oz. tržnih dni. Žal ga letos preživljamo v času že drugič razglašene epidemije virusa covid-19, ko je javno življenje v državi in tudi v občini praktično zastalo. Zaprti so lokali, večina ustanov, mnoge trgovine in dejavnosti. Prehodi med občinami so mogoči le izjemoma. Tako smo po sili razmer vsaj začasno obsojeni na svoje občine. V takšnem vzdušju težko praznujemo, zlasti na način, ki smo ga poznali: s proslavo in drugimi prazničnimi prireditvami ter z medsebojnim druženjem. Vsega tega pač letos ni, kaj od tega bomo lahko še izpeljali, ko nam bodo dopuščale razmere. A praznovanje v tem trenutku ni najnujnejše – naša skrb je usmerjena drugam. Sredi oktobra smo doživeli nenaden in nagel porast okužb tudi pri nas. Hvala bogu smo uspeli, vsaj za zdaj, zamejiti širjenje in trend obrniti navzdol. A so razmere v državi in nasploh takšne, da bomo o kakršnem koli resnem uspehu lahko govorili šele čez čas. V tem trenutku žal ne moremo predvideti, koliko časa bo trajalo takšno stanje, zato je naša pozornost usmerjena predvsem v spremljanje zdravstvenih razmer in ustrezno ukrepanje, če in ko je potrebno. Ob tem izražam hvaležnost vsem, ki razmere jemljete resno in se dosledno držite predpisanih ukrepov, saj s tem ne pomagata le sebi, ampak tudi drugim.

Kljub vsemu, spoštovane občanke in občani, pa je prav, da se spomnimo, da je bilo to leto za našo občino posebno. Obeležujemo jubilej – 800 let prve pisne omembe Sodražice. Častitljivi jubilej, ki bi ga z veseljem častila tudi prenekatera večja mesta in kraji, kaže na starodavnost Sodražice, spominja na preteklo zgodovino in opogumlja za prihodnost. Hkrati pa opominja na bogato dediščino, ki se je včasih še premalo zavedamo in jo premalo spoštujemo. Čeprav smo si želeli, da bi bilo jubilejno leto praznično, tega nismo mogli uresničiti iz znanih razlogov. Nam je pa kljub vsemu uspelo nekaj pomembnega. Izdali smo knjigo Sodraških 800. Obsežno delo številnih avtorjev smo uspeli izdati to jesen. Mislim, da je bilo s tem opravljeno pomembno in zelo koristno delo, ki bo svojo pravo vrednost doseglo šele čez čas. Ob tej priložnosti se vsem, ki ste knjigo soustvarjali in kakor koli pomagali, iskreno zahvaljujem.

Kljub epidemiji in jubileju smo letos na Občini opravili še marsikatero drugo delo. Poleg tekočih poslov, ki smo jih morali bolj kot kdaj prej prilagajati in usmerjati v nujne akcije, koordinacijo in organizacijo ukrepov, smo izpeljali tudi nekaj investicij. Letos nismo izvajali obsežnih projektov, ki smo jih sicer v zadnjem desetletju kar nekaj, ampak smo se usmerili v številne manjše projekte, ki pa so še kako pomembni vam, spoštovane občanke in občani. Kar nekaj smo naredili po posameznih vaseh, največ tudi letos na področju širitve vodovodnega omrežja, in uredili ter asfaltirali lep del občinske cestne infrastrukture. V Sodražici smo nekaj ulic na novo opremili z javno razsvetljavo ter zgradili nekaj manjših odsekov kanalizacije. Prenovili smo del odkupljenega združnega doma in tam odprli nove, večje in lepše prostore za splošno knjižnico ter uredili še galerijo, kjer bodo sčasoma dobile prostor tudi umetnine številnih ustvarjalnih Sodražanov. Prav to stavbo je občinski svet septembra poimenoval Krekov dom po Janezu E. Kreku, ki je bil po materi pravi Sodražan. Še kar nekaj opravljenega dela bi lahko izpostavil, naj samo omenim pripra-

vo novih projektov, zlasti za obnovo ceste skozi Žimarice, kolesarske poti, obnovo ceste do Gore in nove kanalizacije po posameznih večjih naseljih. Začeli smo z načrtovanjem širitve vrtca in nove ureditve okrog njega ter športnih površin pri šoli. Pripravljamo se tudi na preureditev poslovnih vežic pri pokopališču v Sodražici in še marsikaj drugega. Pomembno je, da veste, da delo Občine kljub zapletenim razmeram poteka naprej, da so naši pogledi usmerjeni predvsem v razvoj in izboljševanje pogojev bivanja in rasti vsakega posameznika ter lokalne skupnosti. Zlasti v teh težkih časih je pomembno, pravzaprav odločilno, da smo ljudje kljub odrejeni fizični distanci med seboj povezani. Skupnost, ki je sposobna živeti in delati v sožitju, ki se kljub medsebojnim razlikam zna poenotiti glede bistvenih zadev, bo prestala in premagala še bolj zahtevne razmere, kot je zdajšnja epidemija. Sodražani smo v zgodovini preživeli že marsikaj, zato bomo, verjamem, tudi tokratne izzive.

Spoštovane občanke in občani, hvala vam za vaše razumevanje, strpnost in prizadevanje na številnih področjih, kjer delujete in po svojih močeh pomagata pri razvoju in promociji Sodražice. Še zlasti hvala vsem, ki v tem kritičnem času delujete v dejavnostih, ki so ključne za delovanje sistema preskrbe ljudi, vzgoje in izobraževanja ter seveda v zdravstvu in na področjih varnosti. Prav tako hvala tudi vsem v gospodarstvu, na katerem sloni pogon našega sistema. Svojo posebno hvaležnost pa moramo izraziti tudi prejemnikom občinskih priznanj in nagrade ter naziva častni občan za njihov prispevek naši družbi in skupnosti. Naša nova častna občana sta postala – letos prvič z izredno podelitvijo – Bernarda in Franc Mihelič ob 50-letnici nadvse plodnega skupnega delovanja in ustvarjanja na glasbenem področju. Zdajšnji in pretekli nagrajenci ter tisti, ki se jim bodo pridružili v prihodnosti, so stebri naše skupnosti in svetli žarki, ki obsvetljujejo in hkrati gradijo veličino Sodražice. A stebri skupnosti ste tudi vi, spoštovane občanke in občani, ki gradite in živite življenje naše občine. Zato vam vsem, kljub epidemiji in ukrepom za njeno zaježitev, ki drastično posegajo v ustaljen način našega življenja in v naše svoboščine, voščim ob našem prazniku, ki naj bo praznik vseh nas. Zato naj še bolj poudarim iskreno željo, da ostanemo v medsebojni povezanosti, zavedanju pripadnosti in zavzešanju za dobro vseh.

OBČINSKA PRIZNANJA 2020

PRIPRAVILA: DARJA VETRIH (OBRAZLOŽITVE SO POVZETE PO PREDLOGIH PREDLAGATELJEV PRIZNANJ)
FOTO: PETRA MARN IN OSEBNI ARHIVI DOBITNIKOV PRIZNANJ

30. oktober je dan, ko Občina Sodražica praznuje svoj občinski praznik. Letos naj bi bilo še posebno slovesno, saj smo sočasno zaključevali praznovanje ob 800-letnici prve pisne omembe Sodražice. Po objavljenem pozivu občanom za podajo predlogov za občinska priznanja je občinski svet septembra, na svoji 12. redni seji, na podlagi predloga Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja ter skladno z Odlokom o občinskem prazniku in priznanjih Občine Sodražica (Ur. l. RS, št. 19/03, 59/11) sprejel sklep o prejemnikih letošnjih občinskih priznanj, s katerim se skladno s 7. členom Odloka izredno podeli tudi naziv častni občan. Vendar, letošnje leto je zaradi epidemije covid-19, ene največjih zdravstvenih kriz v sodobni zgodovini, zaznamovano s preizkušnjami, ki korenito posegajo v naše družabno življenje. Tako žal tudi občinskega praznika nismo mogli praznovati tako, kot smo načrtovali, s tem pa je tudi slovesnost s podelitvijo občinskih priznanj za leto 2020 preložena na čas, ko bodo razmere bolj naklonjene druženju. In kdo so prejemniki priznanj v letu 2020?

PRIZNANJA OBČINE SODRAŽICA

MLADINSKI KLUB SODRAŽICA

prejme priznanje Občine Sodražica za številne izvedene aktivnosti tako na področju prireditev kot tudi medgeneracijskega sodelovanja in povezovanja.

Mladinski klub Sodražica deluje že od leta 2003 z namenom povezovanja mladine, zabave in rekreacije. Današnja ekipa, ki je prevzela vodstvo leta 2017, pa si je za cilj zadala širše sodelovanje z Občino in društvi. Kot dvajsetletniki so se Blaž Krajnc (predsednik), Klara Arko, Ines Oražem in Gašper Krže podali v sodelovanje s širšo skupnostjo ter iz leta v leto pridobivali nove izkušnje in zaupanje članov drugih društev. Z Občino so se dogovorili za ureditev društvenih prostorov na Trgu, nadaljevali utečene projekte in dejavnosti ter jim dodajali nove. Pohvalijo se lahko s programom v okviru Psoglavskih dni, in sicer Večerom na trgu, ki je iz prvotnega skeča prerasel v enourno predstavo z aktualno lokalno tematiko, ter nedeljskim popoldnevom v Kostanjevem parku. Med šolskimi počitnicami skrbijo za Kino pod zvezdami, ob koncu zime organizirajo otroško pustno rajanje ter že vrsto let v decembru pripravljajo samostojni projekt Glasbena mineštra. Sodelujejo tudi pri izvedbi ribiškega piknika, z osnovno šolo pri srečanju treh generacij, z Društvom upokojencev Sodražica pri obuditvi kulturnega dogajanja na Gori, s Turističnim društvom Sodražica pri decembrskem prižigu lučk, z Občino prvokrat v letu 2019 pri organizaciji otroškega silvestrovanja na trgu. Pohvalna je tudi njihova pripravljenost za sodelovanje pri občinskih projektih, pomoč pri izvedbi občinskih prireditev ter nesebično sodelovanje v 1. valu letošnje epidemije, kjer so kot prostovoljci pomagali pri oskrbi najranljivejših skupin občanov in izdelovanju zaščitnih mask.

DOMINIKA ARKO,

patronažna sestra v Zdravstveni postaji Sodražica, prejme priznanje Občine Sodražica za svoje delo in predanost svojemu poklicu, ki ga jemlje kot življenjsko poslanstvo.

Dominika Arko, višja medicinska sestra, je svojo poklicno pot začela na intenzivni negi za otročnice v ljubljanski porodnišnici, po desetih letih pa se je leta 2006 zaposlila kot patronažna sestra v Zdravstveni postaji Sodražica. Njeno delo in predanost poklicu se odražata v zavzetosti, odgovornosti in vestnosti. S svojim delom je že 14 let na voljo vsem občanom in širše, od rojstva do smrti, prej ko slej se dotakne vsakega izmed nas. Svoje delo opravlja kot poslanstvo in ne zgolj kot službo, kar je lepo povzel občan Alojz Zabukovec iz Globeli v stihih, posvečenih naši patronažni sestri: »[...] V sreči rojstva nas obišče, vse življenje nam je zatočišče. Z nami vodi stik na osebni ravni, zanjo ni pomembno, kako pomembni smo ali pa slavni. V bolezni, osamljenosti prinaša vedrino, nas neguje, vzpodbuja, lajša bolečino, dokler se ne poslovimo. [...]«

ZDRUŽENJE BORCEV ZA VREDNOTE NOB RIBNICA,
KRAJEVNA ORGANIZACIJA SODRAŽICA,

prejme priznanje Občine Sodražica za prostovoljno in zgledno vzdrževanje, urejanje in obnavljanje spomenikov in spominskih obeležij ter grobišč ter zgledno sodelovanje z Občino, osnovno šolo in domačimi društvi.

Sodraška krajevna organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Ribnica se v zadnjih dvajsetih letih posveča obnovam in urejanju spomenikov in spominskih obeležij ter grobišč v spomin na padle borce in aktiviste. Skrbi za 16 spominskih obeležij, pri čemer člani večina dela opravijo sami in prostovoljno uredijo okolico, očistijo spomenike, popravijo razpoke, obnovijo črke. Pri večjih obnovah pa jim finančno pomaga Občina. Leta 2017 so vse spomenike in spominska obeležja v občini popisali, fotografirali ter jih vpisali v portal www.geopedija.si. Leta 2019 so štiri spominska obeležja uspeli vpisati v register nepremične kulturne dediščine pri Ministrstvu za kulturo, leta 2020 pa so poskrbeli za vpis štirih grobišč v register vojnih grobišč pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Prizadevajo si utrjevati spoštljiv spomin na boj slovenskega naroda v času druge svetovne vojne, pri čemer sodelujejo z Občino, sodraško osnovno šolo in krajevnimi društvi. Tako vsako leto 1. novembra na pokopališču v Sodražici pripravijo komemoracijo, s katero se poklonijo padlim borcem NOB in žrtvam fašističnega nasilja v drugi svetovni vojni, umorjenim v koncentracijskih taboriščih, padlim in umrlim v prvi svetovni vojni ter padlim za slovensko samostojnost. Sodelujejo pa tudi pri drugih prireditvah, npr. pri pripravi razstave za Tržni dan in proslavi za dan žena.

ZLATA PLAKETA OBČINE SODRAŽICA

OKETET GALLUS RIBNICA

prejme zlato plaketo Občine Sodražica za vrhunske dosežke na glasbenem področju ter ohranjanje tradicije, ki izvira iz Okteta Donit Sodražica, ob 45-letnici delovanja.

Začetki Okteta Gallus Ribnica segajo v leto 1975, ko se je v Sodražici na pobudo Toneta Lovrenčiča v želji po ubranem petju in ohranjanju običajev, kot sta vasovanje in svatovanje, zbral osem fantov. Zasedba, ki jo je dolga leta vodil Lovrenčič, se je sprva imenovala Oktet Donit, kasneje pa je postala bolj raznolika s pevci iz drugih krajev. Oktet še danes sestavlja pisana družčina z različnih koncev Slovenije. Svoje sedanje ime je prevzel ob praznovanju 400. obletnice smrti Jakoba Petelina Gallusa. V letih delovanja je nanizal mnogo nastopov. Poleg nastopanja širom po Sloveniji in v vseh republikah bivše skupne države je gostoval tudi v Italiji, Avstriji, Nemčiji in drugod po Evropi. Snemal je za radio in televizijo in med drugim posnel dve zgoščenki. Poleg medobčinskih srečanj pevskih zborov v Dolenji vasi ter srečanj oktetov v Šentjerneju se udeležuje tudi tekmovanj v slovenskem merilu, kjer vedno posega po najvišjih mestih. Kot najboljše ocenjeni med izbranimi okteti je Oktet Gallus prejel zlati žig, ki ga podeljuje Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Podeljeno pa mu je bilo tudi Gallusovo priznanje Občine Ribnica. V 45 letih delovanja okteta je poleg Toneta Lovrenčiča v različnih zasedbah sodelovalo še nekaj drugih Sodražanov, med njimi Franc Lušin iz Lipovšice, Danilo Lušin iz Zapotoka, Franc Levstek, Lado Vesel in Darko Vesel iz Sodražice. Slednji je še danes član pevske zasedbe. Oktet Gallus se rad odzove povabilu za nastopanje v sodraški dolini, bodisi s sodelovanjem na prireditvah bodisi z organizacijo samostojnega koncerta.

NAZIV ČASTNI OBČAN OBČINE SODRAŽICA

FRANC MIHELICH IN BERNARDA MIHELICH,

vodja in članica Ansambla Franca Miheliča, prejmeta naziv častna občana Občine Sodražica. S svojim delovanjem in trajnim dosežkom na glasbenem področju sta bistveno prispevala k ugledu in uveljavljanju Občine Sodražica.

Uradni začetek Ansambla Franca Miheliča sega 50 let nazaj, v leto 1970, in vse od tedaj Franc Mihelič kot ustanovitelj, vodja in harmonikar ansambla ter Bernarda Mihelič kot vokalistka prispevata k prepoznavnosti svojih rodni krajev v domovini in po svetu. Z ansamblom sta prekrizirala Slovenijo, gostovala v nekdanji Jugoslaviji, Severni Ameriki in več državah Evrope. Svojčas je imel tudi do dvesto nastopov letno. Franc Mihelič je s petprstnim igranjem izpopolnil tehniko igranja na diatonično harmoniko in posredno vplival na izdelovalce glasbila, razvoj igranja in zanimanje za ta inštrument. Ustvaril je preko tristo izvirnih skladb, posnetih na 29 nosilcih zvoka, ki so doma in v tujini izšli v t. i. zlatih nakladah. Pogosto je snemal za domače in tuje televizijske hiše, z osebno barvo svoje glasbe in slogom izvajanja pa je zvočni svet slovenske narodnozabavne glasbe osebno obarval in zaznamoval. Bernarda Mihelič v ansamblu kot pevka deluje ves čas, brez prekinitve, in s pristnim vokalom pripomore k domačnosti in toplini pesmi ter prepoznavnosti ansambla. V zadnjih letih Ansambel Franca Miheliča večkrat poskrbi za dobro vzdušje na Tržnem dnevu in ob tem je nastala tudi avtorska pesem Je v Sodražici tržni dan. Ivan Sivec je v knjigi Ansambel Franca Miheliča zapisal: »Skupina, ki je svoj sestav le malo spreminjala, je s koncerti, z glasbenimi uspešnicami, prisotnostjo v medijih, z brez števila snemanji za vsakovrstne nosilce zvoka, z marljivim delom in vztrajnostjo, s številnimi gostovanji po domovini in tujini v cvetoberu slovenske narodnozabavne glasbe s svojo osebno barvo avtorskih skladb in izvajalskim slogom med najbolj značilnimi in prepoznavnimi.« Ob zavedanju o edinstvenosti Ansambla Franca Miheliča, h kateri sta bistveni delež doprinesla Franc in Bernarda Mihelič, jima Občina Sodražica s hvaležnostjo in ponosom podeljuje naziv častna občana Občine Sodražica.

»VSA ZAHVALA ZDRAVNIKOM, ZDRAVSTVENEMU OSEBJU IN PACIENTOM«

POGOVOR Z ANDREJEM LAMPETOM, DIREKTORJEM ZD RIBNICA

PIŠE: NINA PIRC VOVČKO, FOTO: OSEBNI ARHIV, TINA PEČEK, DARJA VETRIH

Kdo drug bi bil v nastali situaciji primernejši sogovornik? Andrej Lampe, novi direktor ZD dr. Janeza Oražma Ribnica, deluje miren, preudaren, zanesljiv človek. Za zadnjo letošnjo številko Suhorobarja je spregovoril o svojih začetkih, o tem, kako epidemija vpliva na zdravstvene storitve ZD Ribnica, ter o izboljšavah, ki so jih kljub epidemiji v letošnjem letu uspeli izpeljati.

Za začetek bi vas malce izzvala. Na mesto direktorja ZD Ribnica ste na začetku letošnjega leta prišli iz povsem drugih vod, poleg tega ste dokaj mladi in hkrati tudi ne zdravnik, kot je bila do sedaj naveda v ZD Ribnica. Kako ste se znašli?

Ni pomembno, ali je človek mlad ali star. Pomembno je, da dá vse od sebe, da dela najboljše, kolikor le lahko, ter da se ne ustavlja pred oviro, ampak jo vzame kot izziv. Vsekakor je to delovno mesto zame velik izziv, saj gre za javno dobro in ljudje od zdravstva veliko pričakujejo. To, da nisem zdravnik, je mogoče prednost, prihod iz druge stroke mi omogoča pogled z drugega zornega kota. Je pa vsak dan ogromno učenja in prilagajanja, tako da izzivov ne zmanjka. Prav tako me veseli, da ni vsakodnevne rutine. Ves čas poskušam delovati skupaj s stroko, vse odločitve so strokovno podprte in predebatirane, potrebno je iskati ravnovesje med poslovnim interesom in interesom zagotavljanja javnega zdravja, torej socialne funkcije zdravstva. Pred tem sem delal na področju, ki je bilo povezano s financami, nazadnje v bančništvu. Moja naloga je bila skrbeti za skladnost poslovanja s predpisi. Če povežem z zdravstvom – tako bančništvo kot zdravstvo sta visoko regulirani dejavnosti, pri obeh je pomemben odnos do strank, v našem primeru do pacientov.

Vaše začetke je zaznamoval izbruh epidemije v Sloveniji. Kakšne spremembe je to izredno stanje prineslo v organizacijo dela zdravnikov ZD Ribnica in tudi v vaše delo?

Delo sem začel februarja letos, prvi znanilci epidemije so se pričeli pojavljati sredi februarja. Delo je bilo potrebno v celoti reorganizirati, več pozornosti je bilo namenjene preprečevanju okužb, opremljenosti, ogromno zdravstvenega dela se je preselilo na telefone in druge elektronske poti. Obiskov v ordinacijah je zdaj manj, zelo pa je povečano svetovanje po telefonu in preko drugih medijev. Na tem mestu

gre vsa zahvala zdravnikom, zdravstvenemu osebju in pacientom. Čeprav je bilo občasno zaradi zastojev težko, sem hvaležen, da so tako zaposleni kot pacienti to razumeli in bili pripravljeni skupaj iskati rešitve.

Kako se od pomladi razlikuje letošnja jesen v ZD Ribnica, ko število okuženih v Sloveniji narašča?

Med pomladjo in jesenjo je velika razlika. Spomladi smo se v celotni Sloveniji veliko ukvarjali s pomanjkanjem zaščitne in druge opreme, zato je bilo delo organizirano povsem drugače. Tudi zapiranje s strani države je bilo bolj strogo. Jesen je drugačna tako za zdravstveno osebje kot za druge delodajalce, zato se nekatere storitve lahko izvajajo. Sedaj je osebne varovalne opreme dovolj. Ustaviti smo morali preventivne dejavnosti, ostale zdravstvene storitve potekajo ob upoštevanju ukrepov za zmanjševanje tveganja prenosa okužbe. Pred vstopom v prostore izvajamo triažo in tudi nekatere dejavnosti lahko sprejmejo manj pacientov kot običajno. Spomladi smo v ZD Ribnica zagotavljali polovico osebja, zdravnikov in medicinskih sester za vstopno točko za testiranje v ZD Kočevje. Od 1. julija vse brise in preglede pacientov s sumom ali s potrjenim covidom-19 opravljamo na lokaciji ZD Ribnica.

Kakšno je število obolelih v krajih, ki jih pokriva ZD Ribnica?

Število okuženih je v Velikih Laščah naraslo že septembra, drugje se je to zgodilo sredi oktobra. V Sodražici je bil največji porast, ko se je zgodila okužba v šoli in se je ta potem prenesla na družinske člane obolelih otrok. Menim, da se je v Sodražici zaradi te izkušnje situacija začela umirjati prej, kot pa je slovensko povprečje. Trenutno ni zaznati večjih žarišč na območju Sodražice (intervju je potekal konec novembra 2020, op. a.), še vedno pa je potrebno spoštovati vse ukrepe, nositi maske

in se potruditi, da ne obiskujemo sosedov, sorodnikov in da se res družimo samo znotraj gospodinjstva. Samo tako bomo lahko omejili širjenje okužbe in se bo lahko vrnilo tudi javno življenje.

Kako pa je organizirano testiranje ob sumu na okužbo za paciente ZD Ribnica?

Vsak, ki ima simptome, ki bi kazali na okužbo s koronavirusom, se obrne na osebnega zdravnika in ta ga ob sumu napoti na odvzem brisa. Če je že prišlo do težjega poteka, se odvzem brisa izvede ob pregledu ali prihodu v bolnišnico. Brise odvajamo na lokaciji ZD Ribnica, če je potrebno, tudi drugje. Testiranje poteka na način drive-in. Pacienti se pripeljejo z osebnim avtomobilom in v njem ostanejo, medicinsko osebje s paličico iz nosu odvzame vzorec. Postopek traja kakšnih 10 sekund. Nekateri pravijo, da je podobno, kot bi nam šla v nos muha. Brisi še isti dan potujejo na Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo v Ljubljani. Rezultate dobimo ob različnih urah, večinoma pozno zvečer, včasih dopoldne naslednji dan, odvisno od količine brisov za celotno regijo in zmogljivosti inštituta. Osebe s pozitivnim izvidom obvestimo po telefonu, takoj ko dobimo rezultate, razen če je zelo pozno zvečer. Tistim z negativnim izvidom pošljemo SMS naslednji dan dopoldne. Dodal bi še to, da nas je Ministrstvo za zdravje pooblastilo tudi za izvajanje hitrih antigenih testov (HAGT).

Ali so pacienti na drugih področjih po vašem mnenju deležni zadostne obravnave? Včasih slišimo pritožbe, da so se podaljšale čakalne dobe ...

Število okužb je dosti večje, kot je bilo spomladi, več je bolnikov s težjim potekom bolezni. Po bolnišnicah morajo zato zmanjševati druge specialistične storitve za obravnave, ki niso ocenjene kot nujne, saj je osebje potrebno za obravnavo covid-19 pacientov. Posle-

dično se seveda poslabšuje celotno zdravstveno stanje vseh državljanov. Iz te neugodne situacije bomo najhitreje prišli tako, da bomo sprostili bolnišnice. To bo mogoče, ko se bomo vsi dosledno držali ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe. Osebni zdravniki so dostopni v enaki meri, le da ob predhodni najavi in naročanju. Vendar pa je do sedaj vsak, ki je potreboval nujno medicinsko obravnavo, to tudi dobil, tako v ZD Ribnica kot v bolnišnici. So se pa ukinile vse preventivne aktivnosti in nenujne specialistične obravnave, kar bo na dolgi rok vsekakor poslabšalo splošno zdravstveno sliko.

Eden od ukrepov za izboljšanje zdravstvene slike je bilo cepljenje proti gripi, a je cepiva zmanjkalo. Kaj sedaj?

Vedeti je treba, da se cepivo za gripo naroča vsaj za leto dni vnaprej. Lansko leto poleti in jeseni ni nihče pričakoval covida-19, tako so tudi proizvajalci cepiva proti gripi proizvedli običajno predvideno količino. Ministrstvo za zdravje je objavilo, da so za celotno Slovenijo naročili običajno količino, tudi za ZD Ribnica in koncesionarko. S tem cepivom smo cepili vse, ki so se prijavili na cepljenje. Dodatno smo ga prejeli še nekaj, s tem smo potem cepili vse rizične skupine. Cepiva v tem trenutku žal ni več in to po podatkih Ministrstva za zdravje velja za celotno Evropo, ne le za Slovenijo. Vsekakor pa tudi dosledna uporaba mask in razkužil zmanjšuje pojav gripe in drugih virusnih obolenj.

V času epidemije je omogočena tudi psihosocialna podpora ljudem, ki so se zaradi novega virusa znašli v stiski – kako to podpora izvaja ZD Ribnica? Ali prebivalci izkoristimo to možnost?

Telefonska številka 040 664 754 je v ZD Ribnica namenjena osebam, ki se srečujejo s kakršnimi koli stiskami zaradi epidemije, bodisi ker so zbolele ali jih teži kaj drugega ... Prav tako je vzpostavljen brezplačni nacionalni telefon 080 51 00, ki deluje vsak dan 24 ur. Zaznali smo povečano število klicev na našo telefonsko številko, mogoče jih je bilo sicer spomladi še več, a je tudi sedanje zaprtje javnega življenja povečalo število stisk. Na povečane težave opozarja tudi policija. Poudaril bi, da se v primeru kakršne koli stiske ne bojte in pokličite policijo, nacionalno ali našo telefonsko številko in se pogovorite.

Morda ni odveč vprašanje, kako obremenjeno je v teh dneh osebje ZD Ribnica.

V tem trenutku lahko delujemo, kljub občasni odsotnosti osebja, vendar se situacija lah-

ko vsak hip spremeni. Vse zdravstveno osebje je izpostavljeno večjim pritiskom zaradi spremenjenega in oteženega načina dela. Če se bo epidemija začela umirjati in ne bo večjih izpadov znotraj ekipe, bo to mogoče pripeljati do cilja brez večje škode za paciente.

V tem času (pa tudi sicer) je potrebno dobro sodelovanje z občinami, ki jih pokriva ZD Ribnica. Kako bi ga komentirali?

Z vsemi štirimi občinami ustanoviteljicami zelo dobro sodelujemo, vse so naklonjene temu, da se raven zdravstvenega varstva ohranja in tudi izboljšuje. Plod tega sodelovanja je nakup nujnega reševalnega vozila, ki so ga sofinancirale vse štiri občine in je bilo na začetku decembra predano v uporabo. Enako so občine ustanoviteljice sofinancirale specializacijo za stalno ginekologinjo, ki je septembra začela delati v ZD Ribnica. Vse občanke občine Sodražica zato lepo vabimo, da se opredelijo pri dr. Marjeti Košir. Prijave sprejemajo na telefonski številki (01) 837 22 35 oz. e-naslovu ginekoloska.ambulanta@zdr Ribnica.si.

To so nadvse spodbudne novice, res smo jih veseli. Se odvijajo še kakšne druge spremembe, morda v povezavi z okulistično in ortodontsko obravnavo?

Pričakujemo, da bo ena naših specialistk v kratkem zaključila specializacijo, tako da bomo okrepili vrste družinskih zdravnikov. Poskušamo štipendirati bodoče zdravnike, ki bi po koncu študija ostali v lokalnem okolju. Načrtujemo prenove in izboljšanje obstoječe infrastrukture ter iščemo možnosti za razširitev obstoječih programov. Sicer se trenutno zaradi epidemije specialisti težje odločajo za izvajanje programov v ZD Ribnica, ker pričakujejo zaostanke pri svoji osnovni dejavnosti. Okulistična obravnava poteka normalno, pri ortodontski obravnavi pa sedanji ortodont zaključuje z delom, a je žal prišlo do tega, da se je najbolj resna kandidatka odločila, da ne bo izvajala programa tudi pri nas, saj bo imela več dela z izvajanjem dejavnosti in lovljenjem zaostankov na matični lokaciji. Navkljub intenzivnemu iskanju še nismo uspeli dobiti novega ortodonta. Trenutni bo obravnaval obstoječe paciente, novih ne bo sprejemal. Takoj ko dobimo izvajalca ortodontije, bomo obvestili vse v čakalni vrsti.

Kako ocenjujete delovanje Zdravstvene postaje Sodražica? Bi bilo na kakšen način mogoče povečati število pacientov?

Zdravstvena postaja Sodražica deluje zelo dobro v obsegu zmožnosti. Zdravnica ima število opredeljenih pacientov preseženo, tako da trenutno novih pacientov ne sprejema. V zobozdravstveni ambulanti je še mogoče opredeljevanje novih pacientov in kdor bi potreboval zobozdravstveno oskrbo, je lepo vabljen, da se naroči. Občina Sodražica je v letošnjem letu sofinancirala obnove, z njo dobro sodelujemo in upam, da bo tako tudi v prihodnje.

Pogodbena vrednost novega reševalnega vozila je znašala 183.365,58 evra. Sofinancirale so ga vse štiri občine ustanoviteljice.

ZD Ribnica je v preteklosti imel negativne poslovne rezultate. Kako poslušate sedaj? Kje vidite možnosti za izboljšavo?

ZD še vedno izkazuje bilančno izgubo iz preteklosti. Poslovni rezultati so se začeli izboljševati že v preteklih letih. To je odvisno od več dejavnikov. Lahko še enkrat ponovim, da gre tu za iskanje tanke linije med najboljšo možnostjo za zdravstveno oskrbo občanov in najboljšim poslovnim rezultatom. Možno je pridobivanje novih virov financiranja, vendar se morajo sredstva vračati v osnovno zdravstveno dejavnost, katere cilj je zagotavljanje največje možne zdravstvene oskrbe s sredstvi, ki so na voljo.

RAZMIŠLJANJE OSEBNE ZDRAVNICE

PIŠE: NIVES PRELESNIK, DR. MED.

Hitro so se obrnila tri leta mojega delovanja kot zdravnice v ZP Sodražica. Bilo mi je težko začeti, saj sem nadomestila sodelavko, ki se je od vas poslovila na žalosten način – bila bi bolj vesela, če bi se upokojila in bi jo še naprej srečevali. A življenje nikomur ne prizanaša.

V tem času smo se dodobra spoznali. Spoznala sem vaše težave, zdravstvene probleme, delili smo dobre in slabe trenutke. Včasih smo si povedali veliko, včasih malo manj. A vedno smo imeli skupen cilj – narediti največ in najbolje za vas. Lahko je prišlo do nesporazumov, saj se zgodi, da se ljudje ne slišimo tako, kot mislimo, da moramo biti slišani. A s pogovorom in spoštljivim odnosom lahko rešimo vse.

Letošnje leto je težko za vas in nas. Ni več množičnega obiska ambulante, ni več druženja v čakalnici, kjer ste lahko govorili o svojih težavah, si izmenjali novice. Pa vendar so naša vrata odprta vsem, ki potrebujejo pomoč. Trudimo se, da lahko pridete do nas, seveda ob upoštevanju varnostnih ukrepov, ki so potrebni, da ne zbolimo za covidom-19. Več se pogovarjamo po telefonu, pogledamo slike po e-pošti, pregledamo prinesene izvide, in ko se vidimo v živo, nadoknadimo tudi s pogovorom in razlago za nazaj. Naš celoten tim je na sodelovanje z vami zelo ponosen in občutek imam, da nas je celotna situacija še močneje povezala, saj vsak klic, pogovor zaključite z željo »OSTANITE ZDRAVE«. Dobre misli si tudi napišemo ali jih pošljemo po svojih. Veseli me, da smo z našim timom poskrbeli tudi za najmlajše. Veliko je mladih družin v Sodražici in radosti nas, da se življenje vrača v ta prijetni kraj.

Zaključiva z mislijo na prihajajoče praznične dni. Kaj bi zaželeli zaposlenim v ZD Ribnica ter občankam in občanom občine Sodražica?

Vsem zaposlenim bi želel, da ohranijo voljo in željo po pomoči pacientom, da ohranijo duh medsebojne pomoči. Vsem občankam in občanom občine Sodražica pa želim, da bi nam uspelo čim prej premagati covidno epidemijo in se lahko posvetimo vsem vidikom zdravja. Samo z doslednim spoštovanjem ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe jih bomo lahko omilili. V Sodražici ste pokazali, da je to mogoče. Naj tako tudi ostane.

ZDRAVSTVENI DOM dr. Janeza Oražma Ribnica
vabi vse bodoče starše, da se udeležijo spletnih predavanj

»PRIPRAVA NA POROD IN STARŠEVSTVO«

Pridobili boste veliko koristnih informacij o nosečnosti, porodu, poporodnem obdobju, dojenju ter negi novorojenčka.

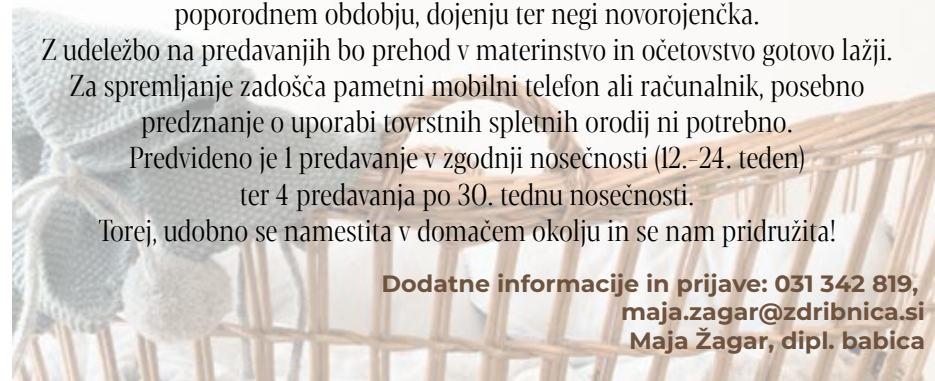
Z udeležbo na predavanjih bo prehod v materinstvo in očetovstvo gotovo lažji.

Za spremljanje zadošča pametni mobilni telefon ali računalnik, posebno predznanje o uporabi tovrstnih spletnih orodij ni potrebno.

Predvideno je 1 predavanje v zgodnji nosečnosti (12. - 24. teden) ter 4 predavanja po 30. tednu nosečnosti.

Torej, udobno se namestita v domačem okolju in se nam pridružita!

**Dodatne informacije in prijave: 031 342 819,
maja.zagar@zdrbica.si
Maja Žagar, dipl. babica**

Seveda pa se lahko zgodi tudi, da pride do nesporazuma. Želela bi, da ga rešimo na način, ki je spoštljiv do vseh udeležencev v odnosu. Še posebej močno bolijo žaljivke, obtoževanja in zmerjanja. Mislim, da si tega nihče ne zasluži. Vedno obstaja pot, da do tega ne pride. Ne moremo vedno vsi misliti enako, lahko ima kdo občutek, da to ni po njegovih željah in pričakovanjih, a še vedno velja pregovor »lepa beseda lepo mesto najde«.

Zato bi rada na tem mestu povedala gospodu in gospe iz Zamostca, da je pljuvanje po zdravstvenem sistemu – kot sta se izrazila – pljuvanje po meni in mojem timu. Sram me je zapisati, kaj vse je bilo žaljivega izrečenega v nekaj minutah. Toliko ponižanja človek le redko doživi. Osupneš in se vprašaš, ali ima tvoje delo sploh še smisel. Ali je vredno, da te nekdo tako poniža in nato z bežnim opravičilom želi izbrisati vse izrečene žaljivke? Mar nimamo ljudje te možnosti, da se malo ustavimo in nato iste misli povemo tako, da človeka na nasprotni strani ne raz-

Psihološka podpora v ZD Ribnica

040 664 754

Telefon za psihološko podporo ob epidemiji COVID-19

Ker pogovor daje moč.

080 51 00

24 ur, vsak dan.
Klic je brezplačen.

NAGRAJENA IN NOVA KNJIGA PISATELJA IVANA ŠEGE

PIŠE: ANA MODIC, FOTO: MILAN GLAVONJIĆ

Pisatelj Ivan Šega z nagrajeno knjigo

JSKD Republike Slovenije je prav pred kratkim obvestil Ivana Šego, da je od 33 avtorjev, ki so se prijaviili na natečaj za izbor najboljše leposlovne knjige, izdane v samozaložbi v letu 2019, med proznimi deli zmagala prav njegova *Mož z napako*. Pri oceni je komisija upoštevala pisateljev prepričljivi slog pisanja, spretne besedne zasuke, izvirnost vsebine, pa tudi likovni videz, lekturo in vse zahtevane knjižne podatke.

Ampak Ivan Šega ne miruje. Letos je v samozaložbi izdal že svojo enajsto knjigo, ta nosi naslov *Dekla*. Že samo likovno oblikovanje zunanosti knjige pomeni s svojo sivino teman čas, v katerem se dogaja zgodba. Zgodovinski okvir dogajanja je čas takoj po koncu 2. svetovne vojne in tja do leta 1948, ko je prišlo do odmika tedanje Jugoslavije od politike Sovjetske zveze. Pojavil se je zloglasni Informbiro, posledično pa tudi Goli otok. Sama zgodba se dogaja pri Novi Štifti, ko domačini v delovni brigadi ročno gradijo odsek makadamske ceste od sedanjega spomenika NOB na križišču pred kozolcem pa do partizanskega groba ob robu gozda, ko se začne gozdna cesta vzpenjati proti Travnici gori. Pot iz Lipovšice do Travnice gore je bila zgrajena že pred vojno in med njo, ta odsek od samostana do gozda pa so zgradili šele po vojni. V knjigi je tako zajeta lokalna zgodovina, ki jo je avtor jemal tudi iz zapisov novostiftarske samostanske kronike v delu, ki se nanaša na gradnjo ceste. Pisal jo je pater Ambrož, takratni predstojnik samostana.

V omenjeni delovni brigadi je bila tudi mlada ženska, ki je služila kot dekla pri okoliškem kmetu. Opravljala je vsa kmečka dela, za plačilo je dobila le hrano, nekaj obleke in streho nad glavo. Za deklo je bila sprejeta prav zaradi udeležbe na delovni akciji, ki se je pripravljala in za katero je morala vsaka hiša prispevati eno delovno moč. Na zaključku gradnje tega odseka ceste jo je našel njen nekdanji fant, ki se je vrnil iz ujetništva v ruskem gulagu in po letu in pol dolgem potovanju, ko je moral premagati več kot 3500 km nevarne poti do domače vasi. Da bi se lahko poročila, sta potrebovala osebne dokumente. Edini papir, ki ga je fant vso pot iz ujetništva nosil s seboj, je bil kartotečni list iz gulaga, na katerem je bila ruska pisava in njegov žig. Tedanja oblast je posumila, da je ruski vohun.

Kako se zgodba še bolj zaplete, boste najlažje izvedeli tako, da knjigo preberete. Lahko jo kupite pri samem avtorju.

Pisatelj Ivan Šega o svoji zadnji knjigi z naslovom *Dekla* razmišlja takole:

»Priporočljivo bi bilo, da bi knjigo imeli najmanj sodraški občani in njihove družine, ki poznajo Novo Štifo, a vem, da mnogi ne vedo, kdaj in kako se je gradila cesta do nje in dalje do Travnice gore. Mlajša generacija tudi ne ve za povojne čase, kakršne smo preživeli v svoji mladosti. Občutek imam, da nekateri, ki so bolj privrženi nekdanjim časom, težko govorijo o moji knjigi, ko vpletam neprijetne dogodke, ki so se dogajali po vojni. A vedeti morajo, da kot pisatelj registriram čas, v katerem sem živel. Da cenim NOB, ki je storila to, da smo Slovenci obstali, je lahko dokaz tudi to, da sem na predstavitvi na Univoxu dal predvajati pesem Partizanskega pevskega zbora *Primorski partizan*, ki sem jo v njem 25 let prepeval kot solist.«

POLETAVCI

SO ŽE ŠESTO LETO BRALI

PIŠE: NEŽA TANKO, KNJIŽNICA MIKLOVA HIŠA

Poletavci, torej otroci, stari med 7 in 12 let, so brali že šesto leto zapored. Vsak od njih je med 10. junijem in 10. septembrom 2020 30 dni bral po 30 minut na dan. Letos jih je projekt dokončalo kar 163, kar je res lepo število. Vsem Poletavcem iskreno čestitamo!

Razumemo, da je za marsikoga pol ure branja na dan veliko in da je prenekateremu bralcu zmanjkalo počitniških dni, da bi dokončal nalogo. Vse takšne mlade bralce želimo opogumiti in jim sporočiti, da ni nikoli prepozno in da naj znova poskusijo naslednje leto. K sodelovanju pa želimo pritegniti tudi tiste, ki se letos niso odločili za branje. Sodelovanje pri Poletavcih prinaša zgolj prednosti in nima nobene slabosti. Vsak bralec tako pridobi dobro navado in super nagrado.

Na tem mestu se zahvaljujemo vsem donatorjem, ki so nam pomagali, da smo namesto odpovedane prireditve letos za Poletavce pripravili lepe nagrade. Projekt se je tako zaključil s spletnim prenosom žrebanja, kjer sta nas nagovorili direktorica knjižnice Nastja Hafnar in vodja projekta Poletavci Anica Mohar, nadobudneže pred zasloni pa je zabaval Boštjan Gorenc - Pižama. Iskreno se zahvaljujemo svojim donatorjem:

AMZS, Bistvo Ž, Bitis, Cvetličarna Požar, Deželna banka Slovenije, Dt avto – r, Ertl Glas, Fotostudio Opal, Frizerski salon Barbara, Frizerski salon DG, Frizerski studio Fantazija, Frotcom Slovenija, Gostilna in picerija Harlekin, Gostilna in picerija Ribn'čan, Gregor Lovšin, s. p., Griffing, Inotherm, Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja, Kmetijsko-gozdarska zadruga Ribnica, Košček, Lekarna Ribnica, Luart, Megadom, Mercator, Microera, Nova Ljubljanska banka, Občina Ribnica, Območna obrtno-podjetniška zbornica Ribnica, Office&more, Optik Janez Poznič, s. p., Optika Preskar, Papirnica Ribnica, Pekarna Ribnica, Petek transport, Policija, Pos plastika, Posek in spravilo lesa Dušan Zbačnik, s. p., Pošta Slovenije, Sanolabor, Spar, Telemach, THE Nutrition, Tiskarna P&G, Triglav, Yaskawa, Zavarovalnica Sava.

BALTAZAR BARTOL (1821–1911)

PIŠE: MAG. LUDVIK MIHELIC, FOTO: ŽIGA LOVŠIN

Leta 2021 se bomo med drugim spomnili 200. obletnice rojstva in 110. obletnice smrti enega izmed bolj pomembnih, a žal pozabljenih Sodražanov, Baltazarja Bartola. Po poklicu je bil duhovnik, v svojem času pa je bil na Slovenskem znan predvsem kot sloveč in cenjen homeopat. V prispevku navajam nekaj glavnih poudarkov iz njegovega dolgega življenja, druge zanimive podrobnosti o njem pa lahko preberete v monografiji Sodraških 800.

Baltazar Bartol je ugledal luč sveta 6. januarja 1811, na dan sv. treh kraljev, v kmečki družini v zaselku Hosta v Jelovcu 8 (sedaj Jelovec 10), od tod hišno ime Hostarjevi.

Oče Matevž je bil rojen leta 1795, mati Marija, rojena Zajc iz Žimaric 21 (po domače Lukeževa, danes Žimarice 38), pa leta 1797. V zakonu se je rodilo sedem otrok. Baltazar je bil prvi sin in drugi otrok.

V ljubljanske šole je mladega Baltazarja vzel njegov ujec duhovnik. Iz Dolenjskih novic pa izvemo, da je Bartol obiskoval tudi tedanjo šestrazredno gimnazijo v Novem mestu. V mašnika je bil posvečen 2. avgusta 1846, novo mašo pa je pel 16. avgusta na Dobovcu pod Kumom. Najprej je bil kaplan v Starem trgu pri Poljanah (Stari trg ob Kolpi), od leta 1850 do 1855 je kaplanoval v Sv. Križu pri Litiji, zatem je bil do leta 1864 na Dobrovi pri Ljubljani, nekaj časa tudi kot župnijski upravitelj. Do leta 1872 je bil župnik v Šentjoštu, nato v Dolnji vasi pri Ribnici in na Lipoglavu. Zatem je manj kot eno leto služboval v Ihanu. Od tam je leta 1880 odšel v pokoj na Spodnji Brnik v cerkljanski fari, kjer je kot upokojeni duhovnik preživel dobrih 30 let. Tam je obhajal tudi zlato in biserno mašo. Na začetku maja 1911 se je preselil v domačo Sodražico. Bival je v kaplaniji ob cerkvi, stregla pa mu je sorodnica. Že čez pol leta, 25. novembra 1911, je sklenil življenjsko pot v Sodražico, star skoraj 91 let. Pokopan je na sodraškem pokopališču. Nagrobna plošča je sedaj vzdignjena v pročelje pokopališke kapele.

Bartol je po nemških izvirnikih priredil tri nabožne knjige oz. molitvenike: Nevesta Kristusova ali podučne in molitvene bukve za pobožne keršanske device, Zgledne molitvene bukve ali napeljevanje k molitvi po svetopisemskih in družih sv. zgledih ter Hoja za Devico Marijo ali posnemanje njenih čednostij.

Bil je zelo pobožen, osebno skromen in darežljiv duhovnik. Koder je služboval, je vernikom ostal v lepem spominu. Ves denar, ki ga je prejel za maše, je razdal. Zase je porabil le nekaj bere in kar so mu bolniki sami ponudili za zdravila. Z veseljem je daroval za misijone, potrebe cerkve, uboge in ljudi v nesreči. Rad je ponudil pomoč tudi svojim sorodnikom. Pomagal je šolati štiri otroke mlajšega brata Antona (ta je ostal za gospodarja na domu in je praded sedanjega lastnika na Hosti, Danila Šilca), med drugim nečaka Marka in Gregorja. Srčno si je želel, da bi vsaj Gregor – bil je oče priznanega pisatelja Vladimirja Bartola – postal duhovnik.

V 19. stoletju je bilo na Slovenskem več duhovnikov, ki so se ukvarjali tudi s homeopatijo. Med njimi je bil Baltazar Bartol zares cenjen in sloveč homeopat. K njemu so prihajali po zdravila ne le bolniki iz Kranjske, ampak tudi iz Primorske, Štajerske in celo Hrvaške. Na Spodnji Brnik so prihajali vsakodnevno, nekateri so hodili tudi po sedem ur. Iz izvornih raztopin je sam pripravljaval homeopatska zdravila, za katera pa ni računal. Znano je, da je zdravil tudi živino.

Portret Baltazarja Bartola hrani Danilo Šilc

Nagrobna plošča Baltazarja Bartola

Bartol je bil podpornik mnogih reči. Ko so Globelčani gradili cerkvico Sv. družine na Sedlu, je spomladi 1908 zanj daroval prekrasen kelih, pateno in oltarni križ, delo priznanega pasarskega mojstra Ivana Kregarja iz Ljubljane. Še posebej vneto pa je podpiral misijone. Zlasti na starost je dal zanje vsako leto vso svojo pokojnino, to je 500 goldinarjev. Ob smrti mu je zato misijonski list Odmev iz Afrike posvetil naslednje vrstice: »Pred kratkim je poklical Bog k sebi enega izmed najboljših prijateljev in dobrotnikov misijonov. Bil je eden izmed najvnetejših pospeševalcev Družbe sv. Petra Klaverja (družba za podpiranje misijonske dejavnosti, op. avt.) in eden prvih naročnikov 'Odmeva'. Z ganjenjem in veliko hvaležnostjo je sprejemala družba njegove darove, ki vsi pričajo o veliki pobožnosti častitljivega starčka ...«

Kljub zglednemu opravljanju duhovniške službe, zaradi katere mu je bil podeljen naziv duhovni svetnik, veliki srčni dobroti, skromnemu življenju in izredni radodarnosti je doživel Baltazar Bartol težko življenjsko preizkušnjo, o kateri lahko preberete v omenjeni monografiji.

Monografija Sodraških 800 je lepo praznično ali poslovno darilo.

Kupiti jo je mogoče na Občini Sodražica, Trg 25. maja 3, Sodražica, v času uradnih ur ali v Knjižnici Sodražica oz. Muzejski trgovini Rokodelskega centra Ribnica, Cesta na Ugar 6, Ribnica.

DELO NA DALJAVO – 2. DEL

PIŠE: SLAVKA TANKO, PROF., FOTO: OSEBNI ARHIV UČENKE

V času dela na daljavo, ki ga opravljamo v drugem delu, je veliko bremena na starših, ki se morajo znajti, da otrokom omogočijo računalnik in internetno povezavo, da šolanje na daljavo lahko poteka. Delo namreč poteka preko programa Teams, kjer učenci lahko spremljajo video klice in poslušajo razlago učitelja, navodila za delo, hkrati pa lahko sami opravijo video klic, da dobijo zeleni odgovor, ali učitelju napišejo, postavijo različna vprašanja, če so naleteli na morebitne težave, da se te sproti rešujejo.

Tudi na nas, učiteljih, je veliko bremen, saj je potrebno poiskati ustrezen material, da učenci razlago lažje razumejo, pregledati in predlagati povezave, snemati razlage, zmanjševati obseg nalog, sestaviti načrt ustnega spraševanja in podobno. Hkrati moramo spremljati navodila o prilagoditvi nalog in ostalem, ki jih dobimo z ministrstva ali od ravnateljice, da učenci niso preobremenjeni.

Držimo se tudi dogovora, da enkrat tedensko planiramo dan dejavnosti in tako učence zaposlimo z drugimi dejavnostmi (npr. športni, naravoslovni, kulturni ali pa tehniški dan) in ne samo s poukom kot takim. Učenci pridobijo drugačne spretnosti, hkrati lahko pomagajo doma, v gospodinjstvu ali opravijo še kakšno nalogo, ki je zaradi različnih okoliščin niso uspeli.

In ravno v času, ko učenci izvajajo dneve dejavnosti, se pokaže njihova ustvarjalnost in tudi, koliko truda so vložili, kajti nastajajo čudoviti izdelki. Ne smemo pozabiti na starše, ki morajo otrokom priskočiti na pomoč, da jim pomagajo najti in pripraviti ustrezne materiale.

V dobri veri upam, da naslednji izdelki učencev pridejo iz šolskih klopi, pa čeprav so, sodeč po videnem, doma zelo ustvarjalni in polni idej. Vsem skupaj želim zdravja in da pridejo tudi lepši časi, ko bomo med seboj poklepetali in se družili, pa čeprav v naravi.

Svojo prelepo zdravo okolico spoznavamo v času, ko smo omejeni na svoje občine, in tako ugotavljamo, da je še veliko koticov, za katere do sedaj sploh nismo vedeli.

UČIMO SE LAHKO TUDI PRI NAŠIH OBČANIH

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: ANA PORENTA

Petošolci sodraške šole smo na začetku oktobra izpeljali dva dneva dejavnosti v naši domači okolici in se srečali z zanimivimi, prijaznimi in delovnimi domačini.

7. 10. 2020 smo spoznavali rabo lesa. Zjutraj smo najprej obiskali lesno galanterijo Debeljak, d. o. o., na Malih Vinicah. Tam so nas pričakali vsi člani družine. Ustanovitelj organizacije, g. Debeljak, nam je razkazal različne vrste lesa (smreka, bukev, javor, jesen, češnja ...) ter povedal, za katere izdelke jih uporabljajo. Njihova organizacija ima certifikat FSC, kar pomeni, da za vsako posekano drevo uporabniki posadijo novega (nadomeščanje dreves in skrb za gozdove). V njihovi delavnici smo si ogledali proizvodnjo špatul ter nato še delovanje laserskega stroja. Domači so vsakemu od nas poklonili posebne kuhalnice, ki imajo na različne načine izrezljane oči in usta, ter nas pogostili s sokom in bonboni.

Nato smo se sprehodili do Maticove etno hiše, kjer je bilo prijetno toplo, saj je gorelo v peči. V ličnem skupnem prostoru smo pomalicali, potem pa nas je g. Šega peljal v zgornji prostor, kjer smo se z njim sprehodili po starih časih in spoznali dobo, v kateri so čez zimo spremenili hišo (sobo s krušno pečjo) v suhorobarsko delavnico. Razložil je, kako so včasih delali in živeli ljudje. Opisal in prikazal nam je izdelavo viter, rešet in sit. V drugem delu smo si ogledali zbirko starega kmečkega orodja, ki so ga uporabljali v časih, ko še ni bilo traktorjev. Polni vtisov in novih vedenj smo v šoli pripravili kratko poročilo o tem dnevu.

Že naslednjega dne, 8. 10. 2020, smo, prav tako s petošolci, odšli do Gasilskega doma PGD Sodražica. Tam so nas pričakali gasilci in odprt gasilski tovornjak, v katerega bi kar vsi najraje zlezli. Razdelili smo se v dve skupini. Prvi je g. Metod Pucelj predstavil delovanje prostovoljnega gasilskega društva, gasilska oblačila, sistem izobraževanja in tekmovanja ter dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo gasilci. Učil nas je vezati tri osnovne vozle (jamborski, tesarski in tkalski). Nekateri otroci, ki so tudi že sami vključeni v prostovoljna gasilska društva, so nam pri tem pomagali in kmalu smo vsi znali zavezati vse tri. Drugi skupini so gasilci predstavili gasilsko intervencijsko vozilo in njegovo opremo. Usposobljeni gasilec za gašenje in reševanje ljudi iz požara si je pred nami nadel vso potrebno opremo, ki jo na taki intervenciji nosijo gasilci. Spoznali smo različne gasilne aparate ter njihovo namembnost. Pokazali so nam tudi, kako pogasijo požar, če gori nafta. Učenci so nato sami preizkusili ravnanje s cevjo za gašenje in z gasilnim aparatom na prah. Skupini sta se na polovici zamenjali; tako sta obe spoznali vsa predstavljena področja. Ob koncu so nas pogostili s sokom in bonboni. Tudi ta dan smo na prijeten način izvedeli veliko novega.

Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili vsem, ki ste nam z zanimivimi vsebinami polepšali naše spoznavanje domačega okolja in prikazali svoje delo, ki je vredno pozornosti in vse pohvale.

TRADICIONALNI ZAJTRK- Eva Škulj, 5. a

»Svet nastaja iz dotika –
ko se v dlani znajde dlan,
ko se z nežnostjo preslika
v sončno svojo senčno stran ...«

(Bina Štampe Žmavc)

**Želimo vam lepe praznične dni,
novo leto pa naj vam nakloni sončna jutra,
zdravja, vedrine, uspehov in tisoče drobnih radosti ...**

Ravnateljica Majda Kovačič Cimperman
s sodelavkami in sodelavci Osnovne
Sodražica ter enote vrtca pri šoli

ODGOVOR JE POGOVOR

PIŠE: TADEJA TOPOLNIK, POMOČNICA RAVNATELJICE, FOTO: ARHIV VRTCA

Tema letošnjega tedna otroka (5.-11. 10. 2020) je bila naslovljena Odgovor je pogovor. Res je, pogovor je odgovor za vsako težavo. Če bi iz ptičje perspektive opazovali svoja življenja, bi bili presenečeni, koliko pogovorov v živo, iz oči v oči, ali na daljavo (s pomočjo telefonov, računalnikov) z različnimi ljudmi izpeljemo v svojem vsakdanu.

Od kakovosti komunikacije so odvisni naši odnosi in počutje tako v zasebni kot javni sferi, zato je še kako pomembno, kako obrnemo besedo v različnih govornih položajih. Vzgojiteljice in vzgojiteljice predšolskih otrok – pomočnice vzgojiteljic iz Enote vrtca pri OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica smo prejele nekaj napotkov za kakovostno komunikacijo v torek, 6. 10. 2020, na predavanju Irene Potočar Papež z naslovom Komunikacijske odvozanke.

DEJAVNOSTI PO SKUPINAH

V torek, 6. 10. 2020, so naše otroke s svojim obiskom razveselili gasilci. Razložili so jim, kaj delajo in katero opremo uporabljajo pri svojem delu. Otroci in zaposlene so bili letos še posebej navdušeni nad presenečenjem, za katero so poskrbeli trije iznajdljivi gasilci. Demonstrirali so gašenje požara in nam z vodo iz brizgalne cevi umetno pričarali mavrico. Na koncu niso pozabili prav na nobenega otroka – vsi so dobili bonbone, s katerimi so se posladkali.

Otroke je obiskala tudi naša stalna gostja, knjižničarka Anica Mohar, in jim popestrila dopoldne z doživetim pripovedovanjem novih zgodb in pravljic.

V skupini Levčkov sta vzgojiteljici skupaj z otroki posvetili čas spoznavanju instrumentov in ritmičnih glasbil, ki so jih otroci kasneje uporabili za spremljavo ob petju. V tem tednu so se naučili novo jesensko pesem Ježek in medved, ki so jo tudi uprizorili. En dan je bil posebej posvečen gibanju, saj so se podali na jesenski pohod do ribnika Smrekovec.

Otroci iz skupine Slončki so se v tem tednu pogovarjali o strahu in nato z ogljem ustvarjali risbe z naslovom Moj strah. Kot izhodišče za pogovor o strahu jim je služila zgodba Kakšen je strah, ki jim jo je prebrala knjižničarka Anica Mohar. Iz papirja in plastične embalaže so izdelali slončke. Za njihovo skupino in skupino Levčkov je Katarina Arko iz večgeneracijskega društva Skupaj izvedla energijsko vadbo v športni dvorani.

Pri Medvedkih so vzgojiteljice steno igralnice okrasile z visoko jablano, na katero so pritrile jabolka in črvičke, ki so jih pobarvali otroci. V tem tednu so tudi v tej skupini spoznavali instrumente, igrali na zvončke ter prepevali pesmi in na koncu še zaplesali. Na sončen jesenski dan pa so se podali na kratek pohod na Strmcu.

Otroci iz skupine Metuljčki so v tem tednu poslušali zgodbo o Kuzmi, trinajstem škratu, peli pesmico o škratu, ustvarjali skrate, barvali s čopiči ter se učili ljudskih plesov in pesmi. Podali so se na sprehod do ribnika Smrekovec ter v okolici nabirali jesensko listje.

V skupini Mravljice so veliko časa posvetili sprehodom (po vrtcu, okolici in do parka Sodražica), z odtiskovanjem so izdelovali družinsko sliko, se igrali z listjem ter poslušali instrumentalno glasbo. Vzgojiteljice so na kitaro in flavto zaigrale različne pesmice o jeseni in živalih. Pri petju in igranju so jih otroci spremljali z ropotuljicami.

Pri Pikapolonicah so spoznavali male instrumente, igrali na njih ter skupaj z vzgojiteljicama prepevali ljudske pesmi. Odpravili so se na jesenski pohod do Jelovca, uživali v lutkovni predstavi Zelo lačna gosnica ter za piko na i izdelali pravo strašilo, ki naj bi aktualno s časom, v katerem smo se znašli, pregnalo iz vrtca koronavirus, zato so mu poleg vsega, kar ima običajno strašilo, nadeli masko.

Otroci iz skupine Polžki so poslušali zgodbo in si ogledali lutkovno predstavo vzgojiteljic Pod medvedkovim dežnikom. Naučili so se dve novi pesmici, Dežek in Medvedek, ter slikali dež. Oblikovali so barvni plastelin in slano testo ter se odpravili na pohod do Izverja.

Zajčki sta vzgojiteljici v tednu otroka presenetili z lutkovno predstavo Velika buča. Povedali sta jim zgodbo o zajčku Skokcu, otroci so barvali listje in ga odtiskovali na papir ter se naučili rajalni igri Bela, bela lilija in Črni tulipan ter različne gibalne igre. Razgiban teden so tudi zaključili v gibanju in se podali do Izverja.

V skupini Čebelice so v tem tednu veliko časa namenili igri po želji otrok. Vzgojiteljice so otrokom pripovedovale zgodbe (O miški, ki je iskala prijatelja, Maček Muri, Muca Copatarica) ter izvedle telovadbo za otroke. Vsakodnevno so se odpravili na sprehode po vrtcu, v okolico, otroci pa so posebej uživali v igri na terasi.

Hvala vsem, ki ste vsak na svoj način in v svojem deležu prispevali k temu, da je bil teden otroka za otroke v našem vrtcu čim bolj prijetno doživetje, ki jim bo ostalo dolgo v spominu.

POGOVOR DOMA

V časih, ko z otroki v njihovem vsakdanu več komunicirate starši, ki ste poleg svojega dela na daljavo prevzeli še vlogo učitelja ali vzgojitelja, je tudi od kakovosti vaših pogovorov z otroki odvisno, kako se bodo počutili doma, v kolikšni meri jih boste motivirali za učenje in kako dolgo ter konstantno bodo vztrajali pri učenju.

Poskušajmo otroke navajati, da bodo razumeli, da bodo morali tekom življenja sprejeti, da se moramo nenehno prilagajati času, razmeram, čeprav to včasih ni enostavno in terja od nas veliko mero angažiranosti. Zavedajmo se, da je biti starš poslanstvo, torej smo poslani, da smo otrokom steber, na katerega se lahko naslonijo, da bodo v prihodnosti lahko sprejemali samostojne odločitve in odrasli v samozavestno in odgovorno osebo.

90 LET FRANCETA ČEŠARKA

PIŠE: CVETKA VESEL, FOTO: OSEBNI ARHIV FRANCETA ČEŠARKA

France Češarek se je rodil 4. decembra 1930 v Nemški vasi pri Ribnici. »90 let življenja je dolga doba, a je hitro minila. Nikdar ne bi verjel, da bom tako dolgo živel. Že kot dojenček sem bil bolehen, hud astmatik in neverjetno je, da sem sploh ostal živ. Bil sem osmi od desetih otrok. Pred mano je bil samo en fant, zato so si želeli fanta in naredili vse, da nisem umrl,« je komentiral svojo starost. Verjetno je bil izjemen borec, da je preživel in je pri svojih 90 letih še vedno razmerno zdrav, kot vedno skromen, predvsem pa bistrega duha.

Doma so imeli kmetijo in v tistem času je bila navada, da je prvi sin ostal na kmetiji. Ostali sinovi so šli študirat, postali so sodniki, pravniki, duhovniki ... Francetu je načrte prekrizala vojna; ko naj bi se vpisal na Gimnazijo Kočevje, je bila s Kočevjem prekinjena železniška povezava, in tudi gimnazija je nehala delovati. Določeno je bilo, da bo postal krojač, vendar so ga po posredovanju stare mame vzeli v trgovino v Ribnici za vajenca. Tam je ostal na praksi, končal enoletno obrtno šolo v Ribnici, nato še dvoletno v Novem mestu in postal pomočnik. Pri okrožni trgovski zbornici je opravil še strokovni izpit in postal trgovec. V naslednjem letu je končal šolo za inštruktorja novih kadrov in nato še šolo za revizorja. Delal je pri reviziji Kmetijske zadruge in hkrati pomagal pri administraciji okrajne zveze Kočevje. Ob koncu leta 1950 je odšel za tri leta k vojakom v Bitolo. Po vrnitvi je naprej dobil službo v trgovini v Zamostcu, naslednje leto pa v trgovini pri Lovrenčiču v Sodražici. Po izgradnji nove samopostrežne trgovine je bil tu poslovođa in ostal vse do upokojitve leta 1990.

Svojo ženo Ladko je spoznal po prihodu v Sodražico, tudi ona se je istega leta zaposlila kot učiteljica na osnovni šoli. Skupaj sta hodila na kosilo k Franceljnu, kjer so imeli privatno kuhinjo. Leta 1955 sta se poročila in čez dve leti se jima je rodila hči Irena, 1963. leta pa še sin Iztok. Stanovala sta v hiši, ki je bila v lasti Občine, vendar sta jo kmalu odkupila in postopoma obnavljala. Oba z ženo sta bila poleg službe aktivna v društvenih dejavnostih v Sodražici. Leta 1955 sta se tako udeležila telovadnega nastopa, ki ga je društvo TVD Partizan pripravilo v Kopru ob prihodu Tita in tujih državnikov. Tja se je celotna skupina nastopajočih odpeljala s tovornjakom. France je bil aktiven v Turističnem društvu Sodražica že od njegove ustanovitve. S svojim delom in zamislimi je veliko pomagal pri izgradnji Doma na Travnju gori, ki je postal priljubljena turistična točka. Pri športnem udejstvovanju se je čedalje bolj nagibal k pohodništvu. Skupaj z drugimi pohodniki se je udeleževal organiziranih pohodov po vsej Sloveniji, novoletnih nedeljskih pohodov na Travnju goro in se priključil skupini navdušenih pohodnikov, ki so kar dvakrat peš prehodili pot iz Sodražice na Triglav. Po upokojitvi je vsak dan ob vsakem vremenu hodil peš na Travnju goro. To mu je prešlo v kri. Leta 2002 je že kot starosta sodraških pohodnikov začel trasirati in označevati Sodraško pešpot. Pripravil je natančen opis poti z vsemi podrobnimi oznakami in časom hoje.

Takoj po upokojitvi je postal tudi član Društva upokojencev, prevzel delo blagajnika in to delo opravljal skoraj 20 let. Knjižgovodstvo in finančno poslovanje sta ga vedno zanimala. Opravljal je vsa blagajniška dela, od pobiranja članarine do priprave finančnih poročil za društvo, davčni urad in Ajpes. Ko je kdo odnehal, zbolel, je bil pogosto »deklica za vse«. Sedaj je častni član DU Sodražica. Za svojo dejavnost pri turističnem, športnem in upokojenskem društvu je prejel številna priznanja, od občinskih do državnih. Skromen, kot je, se ni nikdar izpostavljaval in poudarjal pomena svojega dela.

V trenutku se življenje lahko spremeni. V devetih letih so ga prizadele družinske tragedije; leta 2008 je izgubil ženo Ladko, leta 2016 mu je umrl sin Iztok in naslednje leto še hči Irena. Po smrti sina se je v

njem nekaj prelomilo, praktično je prenehal živeti, počutil se je nepotreben, ni videl nobenega smisla, za katerega bi se splačalo živeti. Ostal je sam, tudi snaha in vnuka so odšli.

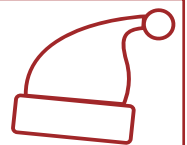
»Postal sem samotar, moje generacije ni več, med mlajše se pa ne znam in tudi nočem vključiti. Bojim se, da ne bi zmožel, nisem stabilen, vrti se mi v glavi ... Brez hoje pa ne morem. Vsak dan, tudi če je slabo vreme, grem na krajši pohod,« je zagrenjeno priznal. »Sicer pa je moja družina kar nekaj prispevala k razvoju Sodražice. Moja žena je kot učiteljica 1. razreda v 36 letih številne generacije naučila osnov branja in pisanja, hči je kot zdravnica pripomogla k zdravju in ozdravitvi številnih občanov in jaz sem kar 40 let delal v trgovini. Radi smo delali tudi v društvih, nikdar pa nismo bili materialisti. Pa kaj mi pomagajo spomini, če jih nimam s kom deliti,« je dodal.

Za konec je težko najti kakšno vzpodbudno misel. Morda le to, da življenje ni pošteno, a vendar izberemo življenje.

Društvo upokojencev Sodražica želi svojim članicam in članom ter vsem občankam in občanom vesele božične praznike, v novem letu pa veliko zdravja in zadovoljstva.

Tudi v novem letu naj bo vaš korak odmeven, vaša beseda pogumna, vaše življenje iskrično in polno toplih trenutkov.

Blagoslovljen božič ter mnogo zdravja, osebne sreče in uspehov v letu 2020 vam želi

Turistično društvo Sodražica

MIHLETOVA DOMAČIJA

PIŠE: NINA PIRC VOVČKO,

FOTO: ARHIV DRUŽINE PIRNAT, NADJA ZOBEC KRŽE

Le kdo še ni slišal, da pri Pirnatovih (po domače Mihletovih) na Zavrtih gojijo piro? In kdo še ni na katerem od sprehodov ali le iz avta opazoval tistih slikovitih »kosmatih« krav, ki se večkrat pasejo v bližini sodraškega pokopališča? Obe dejavnosti sta zamisel mladih prevzemnikov Mihletove domačije, ki jima svežih zamisli za prihodnost zlepa ne zmanjka. Ernest Pirnat in njegova žena Tina si želita, da bi njuni trenutni hobiji sčasoma prerasli v dopolnilno dejavnost na kmetiji.

Današnja Mihletova domačija je bila zgrajena po vojni. Pred vojno se je kmetija Ernestovega starega ata nahajala na stičišču C. N. O. in trga, na mestu, kjer je danes park. Stala je poleg tedanje gostilne Krže. Ker je bila stavba med vojno porušena, je stari ata dobil dovoljenje, da zgradi novo na Zavrtih. Za tedanji čas je bilo to v redu, a časi se spreminjajo in danes domačija stoji na izredno omejenem območju, saj je na eni strani trg, na drugi industrijska cona, sosednje hiše si stojijo zelo blizu, nedaleč stran je tudi pokopališče. Na ozkem pasu, na katerem se nahaja domačija, ni mogoča postavitev kakšnega večjega hleva, poslopja. Kmetijske dejavnosti, s katerimi se danes ukvarjajo neugodnim dejavnikom navkljub, pričajo o iznajdljivosti sedanjih lastnikov.

ŠKOTSKO GOVEDO

Gospodar Ernest ne skriva navdušenja nad svojo čredo. Pasma, ki jo je izbral, se imenuje škotsko govedo. »Domači jim v šali pravimo divjaki,« pravi, »saj skoraj ne potrebujejo hleva. Izredno so prilagojeni na bivanje na prostem, dobro prenašajo sneg in temperaturo celo do -30 stopinj C.« Ko se zunaj ohladi, se živalim dlaka zgosti in dobijo dodatno podkožno maščobo. Tudi telički so kosmati kot kakšni medvedki. Živali nagonsko varčujejo s svojo pašo in niso izbirične. To je v današnjem času pomembno, saj gospodarji niso ves čas doma.

Govedu skozi vse leto omogočajo pašno rejo. Pozimi jim dodajajo deloma seneno, deloma silažno krmo. Načrtujejo pridobiti primerno skladišče in jim omogočiti izključno seneno krmo. Škotsko govedo je namenjeno za pridelavo mesa. »Meso te pasme je v svetovni kulinariki zelo priznано,« razlaga Ernest. »Odlikuje ga manjša vrednost nasičenih maščob in velika vrednost železa. Živali te pasme rastejo zelo počasi, takšna je njihova narava. A manjši donos se na drugi strani uravnava z visoko kakovostjo.«

Ernest še omeni, da se ta dokaj divja pasma težko privadi na novosti – hlev bi težko sprejela, ga zavrača, previdna je tudi do tujcev. Škotsko govedo težko koga sprejme, sčasoma se pusti pobožati samo gospodarju. Zanimivo je tudi to, da deluje zelo kolektivno. Če bi jih napadle kakšne zveri, se te živali združijo, zaščitijo najbolj ranljive v čredi, najmočnejše živali pa se postavijo na zunanjo linijo. Na svoj pašnik ne spuščajo tujcev, niti ljudi niti živali.

PIRA

Tina je na domačijo prinesla navdušenje nad žiti ter nad peko kruha in drugih pekovskih izdelkov. Tako so na njeno pobudo pričeli gojiti piro na približno pol hektara površine. Vsak dan je pri hiši pirin kruh, ne manjka pa niti drugih pekovskih izdelkov, domačih testenin in rezancev ter seveda tort in drugih sladici. Z Ernestom načrtujeta nakup profesionalnega aparata za testenine, ki bi jima omogočil razširitev ljubiteljske dejavnosti. Hkrati bi jima prihranil čas, na tega pa želita biti pozorna, da ga za hobi ne bi šlo preveč.

Pirnatovi puščajo rastline, med njimi tudi piro, da rastejo v svojem tempu in v danih pogojih. To pomeni, da je letina kakšno leto slabša, drugič dobra. V naši Dolini ni primernih pogojev za pšenico, pira pa ima podoben karakter kot škotsko govedo, pravi Ernest malo za šalo, malo zares. Pira je nezahtevna, prilagojena na ostrejšo naravne pogoje, na slabšo kakovost prsti. Pridelava je nekoliko dražja, saj gre za vrsto pšenice, ki jo je potrebno luščiti. Ima trd ovoj, ki ni primeren za mletje, luščenje pa je drag postopek. Pri piri je tudi manjši hektarski donos v primerjavi s pšenico, zato ima pira na trgu višjo ceno. Danes, ko smo bolj pozorni na zdravje, piro cenimo zaradi manjših vrednosti glutena. Pa čeprav jo gospodinjke kdaj pograjajo, saj je ravno zaradi tega njihovo testo težje obvladljivo in jo navadno mešajo s pšenico. Pirina moka se odlično obnese pri palačinkah in drugih sladica.

SODOBNI PRAKTIČNI PEDAGOŠKI PRISTOPI

Ernest in Tina sta po poklicu pedagoga in tudi to znanje prinašata na Mihletovo domačijo. Že nekaj časa načrtujeta poletni tabor za otroke, kjer bi se otroci seznanili s peko kruha in življenjem na kmetiji. Črpati iz gozdne pedagogike, ki ima poudarek na izrazitem stiku z naravo. Pri tem gredo otroci ven v vsakem vremenu, da na lastni koži izkusijo, kako je, ko te popikajo mravlje, te zazebe, se umažeš ... Gozdna pedagogika se zelo praktično oddaljuje od modela, ki otroke zapira med štiri stene, jih drži v sterilnem okolju, obdane s tehnologijo. Če se ne bo preveč zavleklo obdobje epidemije, bo ideja o poletnem taboru morda zaživela že prihodnje leto. Če so se vam ob branju porodila kakšna vprašanja, lahko Tini in Ernestu pišete na mihletovadomacija@gmail.com. Ob novem letu pa skupaj držimo pesti, da se dejavnosti Mihletove domačije ohranijo in razširijo.

ŠIRITEV

Na Mihletovi domačiji želijo pridobiti nove pašne površine. Za živino je namreč pomembno, da se pravilno plemeniti, zaradi tega morajo biti krave in biki na ločenih pašnikih. Za uresničitev te ideje mladi gospodar potrebuje soglasja in – prav tako pomembno – razumevanje ljudi. Od tega je odvisen razvoj njihovega koncepta.

VITAMIN D

PIŠE: ALENKA ADAMIČ, MAG. FARM., FOTO: FREEPIK

Vitamin D imenujemo tudi vitamin sonca. Lahko prepreči ali zdravi rahitis. Če je dovolj sonca, se sintetizira v koži iz provitamina D in v idealnih pogojih ga ni treba vnašati s hrano, čeprav se iz nje lahko tudi absorbira. Največ ga je v ribjem olju in ribjem mesu, najdemo pa ga tudi v mleku, mlečnih izdelkih, žitih, rumenjaku, kvasu in jetrih. Vitamin D pospešuje absorpcijo kalcija in fosfatov in je nujno potreben za normalno rast ter mineralizacijo kosti in zob.

VITAMIN D IN COVID-19

Zgoraj navedeno velja za idealne pogoje življenja, ker pa trenutno pogoji niso taki, je potrebno dodajanje vitamina D, pa ne samo, ker so pred nami zimski meseci, ko je sonca manj, pač pa tudi zato, ker so znanstveniki po vsem svetu ugotovili, da ima zelo pomembno vlogo pri delovanju imunskega sistema. Ugotovili so, da se receptorji za vezavo vitamina D nahajajo v celicah najrazličnejših tkiv po vsem telesu, prav tako pa v večini celic imunskega sistema. Vitamin D z vezavo na določena zaporedja DNK uravnava izražanje genov, ki so pomembni za normalno delovanje imunskega sistema. Zadostne količine vitamina D so tako ključne za normalen imunski odziv. Ugotovili so, da so ljudje, ki so imeli v krvi nižje vrednosti vitamina D, prej zboleli za covid-19 pljučnico kot tisti, ki so imeli v krvi dovolj vitamina D. Tudi trajanje in jakost (oz. izid) te bolezni sta bila pri pacientih z nižjimi vrednostmi vitamina D daljša in hujša kot pri tistih, ki so imeli višje vrednosti.

Vira:

Vitamins in minerali, več avtorjev, INOBS, 2002.

Priporočila za nadomeščanje holekalciferola (vitamina D3) v obdobjih respiratornih okužb in za nadomeščanje holekalciferola pri posameznikih s COVID-19, več avtorjev, 2020.

SPREMEMBE – NAŠA STALNICA

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: KATARINA ARKO IZ DRUŠTVA ZDRAV.SI

Ob zaključku leta nekaj mojega razmišljanja, morda komu v pomoč ali podpora.

Letos je leto velikih sprememb. Spremembe se dogajajo ciklično, tako v naravi kot v nas. Čeprav vemo, da so naša edina stalnica, jih običajno zelo težko sprejemamo. Na mnogo stvari v življenju se preprosto navadimo, navežemo, zlasti če so nam pisane na kožo. Želimo si, da trajajo, in hočemo vedno več in več. Lahko postanemo pohlepní. Izgubimo jasnost in razum, ravnovesje, ki je temelj dobrega počutja in rasti. Je to v redu?

Ko ni ravnovesja ali če ne vidimo (doživimo) tudi druge plati, otopita tudi naše čutenje in zavedanje. Začnemo misliti, da je to edino prav in da je to samo po sebi umevno ali celo, da tako pač mora biti.

Poglejmo v naravo, ki deluje v ravnovesju, in kaj se dogaja, če je česa preveč, npr. dežja, suše, nekega zunanega vpliva. Takrat sproži svoj samozdravilni proces, ki lahko traja zelo dolgo. Morda komu zveni znano, kam smo z vedno več in več pripeljali sebe in naš planet. Ker naključij ni, temveč je vse »na ključ«, je morda to čas, ko se lahko vprašamo, zakaj se vse to dogaja.

Kaj delamo narobe? S čim škodujemo naravi in posledično sebi? Vsak se lahko sam vpraša in čas, v katerem smo, je namenjen ravno temu, da vsak pri sebi pogleda, kje, na katerem področju je izgubil kompas in se odmaknil od narave, od sebe, preložil odgovornost na druge, morda postal sebičen, aroganten, ignorantski, celo pohlepen, zavisten ali trmast, kar so najbolj uničujoče značilnosti človeštva.

Poglejmo ritem narave in zimo, v kateri smo – kaj počne? Zemlja v zimskem času miruje, varuje semena, ki so odpadla, za naslednjo pomladno kalitev in obnovo vrste. Čeprav so v zemlji vsa semena, tako zdrava kot nezdrava, bodo skalila le tista, ki so dovolj zdrava in prilagodljiva v ustreznih pogojih. Lahko to povežemo in primerjamo s človekom?

Stroka v teh časih priporoča jemanje vitamina D že zaradi preventivne oz. ugodnejšega poteka bolezni pri okužbi s covidom-19 vsem, še posebej pa ljudem, ki večino dneva preživijo v zaprtih prostorih in so zato malo izpostavljeni soncu, nosečnicam, doječim materam, otrokom, mladostnikom, prekomerno prehranjenim osebam in starejšim ljudem, predvsem varovancem DSO.

V Slovenji je vitamin D na voljo kot zdravilo brez recepta v obliki tablet, na voljo pa je tudi cela paleta prehranskih dopolnil v obliki kapsul, žvečljivih tablet, kapljic in ustnih pršil.

Dokler nimam na voljo ustreznega cepiva ali zdravila za covid-19, je uživanje vitamina D zagotovo smiselno, vsekakor pa se je potrebno držati tudi vseh ostalih priporočil, ki so nam vsem že dobro znana, to je umivanje in razkuževanje rok, pravilno nošenje zaščitne maske in socialna distanca. Pazite nase in na druge, predvsem na najbolj ranljive skupine ljudi!

Kakšne pogoje si ustvarjamo oz. – kot bi rekli nekateri – nam jih ustvarjajo? Bodimo iskreni in ne prelagajmo odgovornosti na druge. Smo res popolnoma nemočni in nimamo izbire? Slediti je treba naravi in upoštevati vrline človeka.

Kako ohraniti zdravo jedro v dani situaciji? Moje mnenje je s prilagodljivostjo, vrnitvijo vase in s postavljanjem vprašanj, kje smo se odmaknili od narave. Naredimo spremembo in v svojem življenju vzpostavimo naravni red, ki prinaša zdravje, dobro počutje in osebno rast. Bodimo človek z zdravim jedrom, ki domuje v našem srcu.

Marsikdo že deluje tako, mnoge pa čaka sprememba, ki vsekakor ni in ne bo lahka, kajti vsaka sprememba povzroča bolečino, ki je ne želimo in s katero se je težko soočiti. Je pa to edini način, da najdemo pravi odgovor. Pri tem je potrebna iskrenost do sebe in drugih. Narava nam je naklonjena in vse rešitve so znotraj nas, le poiskati jih je treba. Vsak skriva ogromno osebnega potenciala, ki je še vedno neraziskan in čaka priložnosti, da ga izrazimo.

Verjamem, da smo na dobri poti, saj vedno več ljudi išče resnico in odgovore v sebi, ne zaupa več slepo drugim in informacijam, s katerimi je obkrožen, jih preverja in si ustvarja svoje mnenje. Ljudje se povezujejo, izmenjujejo izkušnje, izobražujemo na daljavo, saj je v ponudbi vedno več možnosti pridobitve novih znanj. Išče odgovore in se vedno bolj zavedamo, da smo del narave, ki nam je naklonjena, če smo spoštljivi do nje in je ne poskušamo presecati. Zato bodimo ljubeči, strpni in spoštljivi, to so vrline, ki so nujne za vzdrževanje harmonije v odnosih, in zavedajmo se, da drug drugega preprosto potrebujemo. Tudi če nas kaj moti, je to morda le ogledalo nas samih, ki kaže potrebo po spremembi. Stopimo iz vloge žrtve in postanimo kreatorji svojega življenja.

Zavedanju »spremenimo sebe in spremenil se bo svet« je dobro

dnevno slediti, kajti naše misli, besede in delovanje so tisti, ki štejejo in rojevajo zdrave sadove.

Bodimo iskreni in pogumni. Ne bojmo se sprememb in delujmo v dobro sebe, vseh in vsega. Izločimo vse zamere, sovraštvo, negativne misli, ki nam polnijo celice v telesu. Sprostimo in spraznimo svoj sveti prostor v srcu negativnega balasta ter ga napolnimo z dobrim in svetlobo, z lahkotno in svežo energijo. Začnimo se povezovati in pomagamo si. Moč misli je neverjetna, kar dnevno dokazuje tudi sodobna znanost kvantne fizike. Seveda pa brez delovanja ne gre. Verjamem v DOBRO, v lepše in pristnejše življenje.

Vsem občankam in občanom se iskreno zahvaljujem za vso podporo, druženja na srečanjih v živo, ki so bila nekatera kljub omejitvam izpeljana v skladu s predpisi, hvala pa tudi vsem, s katerimi se spremljamo po spletu in Facebooku. Iskrena hvala Občini Sodražica za medijsko, moralno in finančno podporo.

V imenu Društva ZDRAV.si vsem Vam želim ZDRAVJA, pozitivnih, svetlih misli in dejanj ter navdihujoč prehod v leto 2021.

SREČNO 2021!
Katarina iz Društva Zdrav.si

ALI JE OSAMLJENOST BOLEZEN (1. DEL)

PIŠE: JASNA JANEŽ

Zagotovo se je vsak izmed nas kdaj počutil osamljenega in sploh ni nujno, da takrat, ko je bil fizično sam. Sama sem ta občutek največkrat začutila v množici neznancev. Avtor knjige Osamljenost Manfred Spitzer v delu na podlagi znanstvenih raziskav (pregledal je več sto virov literature) orisuje to po njegovem mnenju bolezensko stanje. V poglavjih razglablja o tem, kaj osamljenost sploh je, kako narašča in povzroča druge bolezni in smrt, spregovori pa tudi o vplivu socialnih omrežij in ponudi konkretne nasvete, kako osamljenost omiliti oz. še bolje, kako se ji izogniti.

SAM, OSAMLJEN ALI OBOJE?

Ljudje smo družbena in družabna bitja, na kar je opozarjal že Aristotel. Po raziskavah Nobelovega nagrajenca za ekonomijo Daniela Kahnemana človek kar 80 % budnega časa preživi v družbi (Spitzer 2018: 13). Včasih so ljudje živeli v večjih skupnostih, si med seboj pomagali, prepevali, plesali in se družili. Danes pa vemo, da je po svetu čedalje več samskih ljudi. Tudi v Sloveniji število gospodinjstev z enim članom narašča (leta 2015 jih je bilo 267.523, leta 2018 pa že 269.898). Posledično je v družbi čedalje več osamljenih, še posebej so ogroženi mladi in starejši. Med populacijo ljudi srednjih let (avtor navaja interval med 25. in 55. letom) je osamljenosti manj.

Opozoriti je treba na dejstvo, da človek, ki živi sam, ni nujno tudi osamljen in obratno – nekdo, ki je del velike družine, lahko občuti osamljenost. Spitzer tako loči subjektivno doživljanje osamljenosti in družbeno osamitev. Za slednje gre takrat, ko posameznik živi v samskem gospodinjstvu; osamitev je objektivno izmerljiva, torej: kako sam je nekdo? Pri občutenju osamljenosti pa gre za posameznikovo osebno doživljanje. Vsekakor so te povezave še kako zapletene in nikakor enostavne. Oboje pa se da s pomočjo natančnih vprašalnikov izmeriti (npr. Kako pogosto občutite pomanjkanje družbe?, Kako pogosto se počutite izključene?).

Verjetno se sprašujete, kako avtor osamljenost sploh definira. Opredeli jo takole: »Osamljenost je (tako kot lakota) doživljanje pomanjkanja zadovoljivte pomembne potrebe po družbenih stikih (ustrezajo potrebi po hrani), kar spodbuja k spremembi vedenja (tkanje socialnih stikov; jesti)« (Spitzer 2018: 198–99).

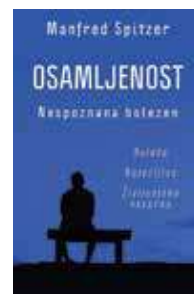
OSAMLJENOST IN BOLEČINA

Ali osamljenost lahko boli? Odgovor je pritrdilen. Ameriški raziskovalci so namreč opazovali delovanje možganov, ko se je nekdo počutil osamljenega (izločen je bil iz igre z žogo). Ugotovili so, da se takrat, ko človek občuti osamljenost kot bolečo izločitev, poveča dejavnost v dveh predelih možganov. Ko isti del možganov zazna osamljenost in bolečine, pride do prekrivanja (Spitzer 2018: 80). Če sta bolečina in osamljenost v možganih povezani, to pomeni, da k zmanjšanju fizične bolečine lahko prispeva nasprotje osamljenosti. To so družbeni stiki oz. vpetost v družbo.

Raziskovalci so naredili naslednji eksperiment: ljudem so zadajali bolečine in jim hkrati kazali slike partnerja, neznanca ali predmeta. Udeleženci so morali oceniti bolečine. Kaj menite, katera slika jih je najbolj omilila? Seveda, slika ljubljenega partnerja. Predmet in nezna-

na oseba nista vplivala na doživljanje bolečine. Od tod razlog, zakaj pogosto na nočni omarici ljudi v bolnišnici vidimo fotografije družinskih članov oz. moža/žene. Poskrbimo torej, da bodo tudi naši svojci na omarici v bolnišnici imeli našo fotografijo, ki jim bo lajšala bolečine.

Manfred Spitzer je nemški psihiater in nevroznastvenik, ki se z delovanjem možganov ukvarja že dve desetletji. Pričujoče delo Osamljenost je pisal leta 2017 na samotnem otoku na Baltiku, sredi modre in zelene narave. Da ne bi med pisanjem o osamljenosti še sam zašel vanjo, so ga obiskovali prijatelji in otroci. Mimogrede, Spitzer je oče šestih otrok. Napisal je tudi knjigo z naslovom Digitalna demenca (obvezno branje za vse starše!), ki jo toplo priporočam.

OSAMLJENOSTI SE LAHKO NALEZEMO

Na kaj najprej pomislite, ko slišite besedo »nalezljivost«? V tem času najverjetneje na koronavirus, gripo in druge bolezni. Nalezljiva pa so tudi nekatera čustva in vedenja (spomnite se na zehanje). Obsežna raziskava o nalezljivosti osamljenosti se je v Ameriki začela že leta 1948. Takrat so zajeli 5209 odraslih in nato spremljali njihove otroke ter njihove partnerje. Zadnja, četrta skupina ljudi je iz leta 1994. Spremljali so njihove stike s prijatelji, sorodniki, sosedi, sodelavci in jih vmes spraševali, kako osamljeni se počutijo. Prav tako so zabeležili njihovo medsebojno fizično oddaljenost. Rezultati so pokazali, da se osamljenost prenaša med ljudmi. Ne samo z enega na drugega, temveč tudi z drugega na tretjega prijatelja! Šele pri četrtem učinek upade na dva odstotka.

Stopnja nalezljivosti je višja, če se posameznika vzajemno opišeta kot prijatelja in čim bližje osamljeni osebi živimo. Zanimivo je dejstvo, da se ta bolezen prenaša med prijatelji in sorodniki, med brati in sestrami pa ne. Osamljenost lažje dobite od sosedov kot od sorodnikov. Prav tako imate več možnosti, da vas »okuži« sodelavec kot pa partner, s katerim živite. Ženske naj bi bile k nalezljivosti bolj nagnjene kot moški. Verjetno zato, ker so bolj sposobne vživljanja v drugo osebo. Čeprav se ne bo osamljen počutil ves svet, kot bi lahko sklepali (na neki točki se namreč širjenje ustavi), moramo to težavo vzeti še kako resno in jo preučevati.

Vir: Manfred Spitzer: Osamljenost: nepoznana bolezen: boleča, nalezljiva, življenjsko nevarna. Ljubljana: Ara, 2019.

PRVENSTVO SLOVENIJE V KROSU IN KROS OBČINSKIH REPREZENTANC

PIA VESEL IN LINA ŽLINDRA PRIPOMOGLI DO NASLOVA DRŽAVNIH PRVAKINJ U12

PIŠE: TAMARA DIZDAREVIČ, FOTO: ARHIV ŠD ŠPELA

V Murski Soboti sta 10. 10. 2020 potekala predstavljeno prvenstvo Slovenije v krosu in 54. kros občinskih reprezentanc. Pogoji za tek so bili idealni, številni tekači pa so progo tudi pohvalili. Prvenstvo Slovenije bi moralo biti na sporedu že marca, vendar je bilo zaradi takratnih razmer prestavljeno. Tako sta bili oktobra na eni prireditvi združeni dve različni tekmovanji. Na krosu je nastopilo dvajset atletov in atletinj, ki so ponovno dosegli odlične rezultate. Atletska šola teka se je združila in z ekipo Atletske šole Sodražica nastopila za občino Sodražica.

Štart deklet v kategoriji U12 v disciplini 500 m je bil odličen. Nuša Strnad je opravila s konkurenco in osvojila naslov državne prvakinja s časom 1:25,9. Uspeh je s 4. mestom dopolnila Živa Remic s časom 1:28,4. Nastopile so še Chloe Kucler, Pia Vesel in Lina Žlindra. Prvič ekipno so dekleta U12 na državnem prvenstvu v krosu osvojila naslov državnih prvakinj v krosu.

Med fanti U12 smo imeli enega predstavnika, in sicer Nika Mikliča, ki je kljub svojemu prvemu tekmovanju presenetil vse, najbolj pa samega sebe, in osvojil 3. mesto.

Na štartu je stala močna ekipa deklet U14 na 1000 m s Hano Mohar na čelu. Seveda je tek potekal brez presenečenj, Hana Mohar je dodala v svojo zbirko še naslov državne prvakinja v krosu s časom 3:06,60, popoln uspeh pa so dopolnile Neža Ferfolja, Maruša Jurjevčič, Lana Zidar, Sara Sarhatlič ter Ema Slabe.

V seštevku krosa občinskih reprezentanc so dekleta letnik 2007 občini Sodražica prinesla 2. mesto.

V kategoriji fantov U14 na 1000 m so nastopili štirje atleti, in sicer: Gal Sagmaister, Luka Potokar, Tim Krstič ter Valter Macedoni. Ekipno so na državnem prvenstvu v krosu fantje zasedli 7. mesto.

V seštevku krosa občinskih reprezentanc so fantje letnik 2008 zasedli 6. mesto (občina Sodražica).

V seštevku krosa občinskih reprezentanc sta fanta letnik 2007 posamično osvojila 5. (Gal Sagmaister) ter 12. mesto (Luka Potokar). Ekipno sta fanta zasedla 5. mesto (občina Sodražica).

Na štartu sta stali tudi dekleti U16 na 1000 m v postavi Pia Lebar in Neli Ana Zorman. Pia Lebar je osvojila 4. mesto. Ekipno sta dekleti osvojili 7. mesto.

V seštevku krosa občinskih reprezentanc sta dekleti letnik 2006 prinesli naslov občini Sodražica, in sicer je Pia Lebar osvojila 1. mesto, Neli Ana Zorman pa 11. Dekleti sta ekipno zasedli 3. mesto (občina Sodražica).

V kategoriji fantov U16 na 1000 m sta nastopila dva atleta, in sicer Nejc Adam ter Domen Kastaneto. Ekipno sta na državnem prvenstvu v krosu zasedla 6. mesto.

V seštevku krosa občinskih reprezentanc je Nejc Adam osvojil naslov prvaka. Ekipno sta Nejc in Domen zasedla 2. mesto (občina Sodražica).

»Če sam ne znam, bom pa druge učil.«

Oj, korona, oj, korona, nas novega učiš bontona.

Kašljajmo: v rokave, v robce, z masko pokrivajmo si gobce.

Razkužuj se, pogosto umivaj, za pozdrav le roko dvigaj.

Naj domačin bo ali tuj, z njim se nikakor ne rokuj.

Oddaljen bodi vsaj dva metra, da ne obiščeš sv. Petra.

Ne krši varnostne razdalje, da bolezen ne gre dalje.

Strogo tega se držimo, s tem bolezen omejimo.

Matilda vedno je na preži, nam že koso brusi v veži.

Brez orožja, brez smodnika se cepivo nam primika, ki rešilo nam bo svet, mogoče le za nekaj let.

Tudi zame to drži, da pred pragom svojim še veliko imam smeti.

Vsem vesel božič: sreče in zdravja takoj in zdaj ter v letu, ki prihaja.

Alojz Zabukovec

*Ko se prižgejo praznične luči
sredi mrzle bele zime,
prijateljstvo ogreje nam dlani
in želja vzpne se iz srca v višine.
Vse, kar je slabo,
z novim letom naj zbledi!
Vse, kar dobro je,
naj za vekomaj ostane!
Vse, kar je lepo, naj raste in cveti,
naj v miru sreča nežno vas objame.*

*Srečno, zdravo leto 2021 Vam želi
Športno društvo ŠPELA Sodražica*

PRAZNIČNI JEDILNIK

PIŠETA IN FOTOGRAFIRATA: SONJA IN MARJAN ČAMPA

Letošnji božično-novoletni prazniki bodo nedvomno drugačni. Ne bodo taki, kot smo jih vajeni. Vendar to ne pomeni, da si ne moremo narediti lepih, posebnih in doživetih praznikov. Vrnimo se k osnovam, odnosom, k temu, kar nas resnično osrečuje. Tokrat sva pripravila praznični meni, s katerim sva želela slediti prav temu načelu: iz preprostih stvari narediti nekaj posebnega. Sestavine na jedilniku lahko najdemo doma ali pa v najbližji trgovini. Iz njih bomo pripravili okusno jed, praznično in lepo na pogled. Ponujava vam recepte za nadevano svinjsko ribico, štruklje s proseno kašo ter pomarančno peno v kozarčku, da svojim najbližjim pričarate čudovito praznično vzdušje.

Pa pazimo nase ter drug na drugega in upoštevajmo ukrepe. In upajmo, da bo naslednji december epidemija le še spomin na drugačne čase. Želiva vam blagoslovljeno, srečno, predvsem pa zdravo leto 2021. Na zdravje!

Nadevana svinjska ribica

Sestavine:

800 g svinjske ribice
80 g kuhanega pršuta ali šunke
150 g mocarele
2 skodelici skuhanih špinačnih listov
začimbe: šetraj, timijan, mleta kumina, majaron, česen, sol in poper

Priprava:

Svinjsko ribico prerežemo vzdolž tako, da nastane večji file, primeren za zvijanje v rulado. Posolimo in dodamo začimbe. Po površini fileja razporedimo špinačo, rezine pršuta in mocarelo. Vse skupaj tesno zvijemo v rulado in povežemo z vrvico. Tako pripravljeno svinjsko ribico najprej z vseh strani popečemo v ogreti in naoljeni ponvi. Nato jo zalijemo z juho in dušimo približno 20 minut. Na koncu omako zgostimo. Ko je ribica nared, odstranimo vrvico in rulado narežemo na poljubno velike rezine.

Štruklji s proseno kašo

Testo:

250 g moke
1 jajce
20 g olja
sol
voda po potrebi

Nadev:

200 g prosene kaše
2 dl kisle smetane
150 g zaseke ali ocvirkov
3 jajca
sol, majaron, šetraj, peteršilj

Priprava:

Iz navedenih sestavin za testo zamesimo vlečeno testo za štruklje in ga pustimo počivati 30 minut. Kašo dobro operemo in skuhamo skoraj do mehkega ter odcedimo. Prepražimo zaseko ali ocvirke, stresemo h kaši, dodamo kisló smetano, rumenjake, dišavnice in sol. Beljake stepemo v trd sneg in jih na rahlo vmešamo v nadev. Testo za štruklje razvaljamo na prtú, premažemo z oljem in pustimo počivati nekaj minut. Nato ga z vseh strani razvlečemo, odstranimo robove in namažemo z nadevom. Nadev je nekoliko mehkejši, vendar naj vas to ne zmoti. Trdno zvijemo v štrukelj, zavijemo v prtič ali alu folijo in 40 minut kuhamo v slanem kropu.

Namig:

Pomembno je, da proseno kašo pred kuhanjem dobro operemo, da ne pusti grenkega okusa. Štruklji so bolj rahli in okusni, če jih kuhamo zavite v moker in z drobtinami potresen prtič.

Pomarančna pena v kozarčku

Pomarančna pena:

12–14 piškotov speculaas
2 dl pomarančnega soka
2 jajci
70 g sladkorja
2 lista bele želatine
2 dl sladke smetane

Pariška krema:

2 dl sladke smetane
200 g jedilne čokolade

Priprava:

Najprej se lotimo priprave pariške kreme. V kozici do vretja segrejemo 2 dl smetane in nadrobiljeno jedilno čokolado, medtem pa stalno mešamo. Kremo postavimo v hladilnik, da se dobro ohladi (najbolje čez noč).

Želatino namočimo v malo hladne vode. V posodi, na katero se prilega kotliček ali skleda, zavremo nekaj vode za vodno kopel. Kotliček ali skledo položimo nad vodeno kopel. V posodo ubijemo jajce, dodamo rumenjaki in sladkor ter stepamo, da se sladkor stopi, krema pa segreje. Prilijemo pomarančni sok in stepamo še 5 minut. V še toplo zmes primešamo ožeto želatino, da se stopi. Preostali beljak stepemo v trd sneg in ga primešamo. Nato ločeno čvrsto stepemo še smetano in jo nežno vmešamo v že nekoliko ohlajeno kremo. Tako pripravljeno kremo vlijemo v kozarčke, v katere smo na dno stresli po dva grobo zdrobljena piškota speculaas. Kozarčke postavimo v hladilnik za nekaj ur, da se krema dobro ohladi.

Predhodno pripravljeno zmes za pariško kremo stepemo z električnim mešalnikom, da nastane gosta čokoladna krema. Damo jo v dresirno vrečko in z njo dokončamo kozarčke s pomarančno peno. Sladico poljubno okrasimo. Lahko uporabimo, kar koli imamo doma: ostružke čokolade, sesekljane orehe ali lešnike, pisane mrvice ...

Namig:

Če nimamo piškotov speculaas, lahko uporabimo navadne maslene kekse in jim primešamo cimet po okusu.

Sestavine vseh receptov zadostujejo za 6 ali 7 oseb.

RISI NA KOČEVSKEM

PIŠEJO IN FOTOGRAFIRAJO: ANDREJ ROT, MAJA SEVER, MANCA VELKAVRH, URŠA FLEŽAR, ALEŠ PIČULIN, ROK ČERNE

LETA 1973 SO RISE PONOVO NASELILI

Zgodba o prvi uspešni naselitvi risa sega v leto 1973, ko je skupina poklicnih lovcev na območje Kočevja naselila šest odraslih risov. Prva naselitev velja za zelo uspešno, kajti risi so se uspešno razmnoževali in postopoma naselili širše območje Dinaridov in del Alp. V zadnjih dvajsetih letih pa je začela populacija močno upadati. Genetske analize so razkrile, da je glavni razlog za velik upad števila parjenje v sorodstvu.

KOLIKO JE RISOV V SLOVENIJI IN ZAKAJ JIH DOSELJUJEJO

Ris je v Sloveniji in sosednjih državah (Dinaridi in JV Alpe) ponovno ogrožen oz. tik pred izumrtjem. Prvi sistematični monitoring z avtomatskimi kamerami je razkril, da populacija risa v Sloveniji trenutno šteje le okoli 20 odraslih živali. Za preprečitev ponovnega izumrtja smo v okviru mednarodnega projekta LIFE Lynx v dveh letih iz Karpatov pripeljali sedem risov; štiri smo doselili v Slovenijo, tri pa na Hrvaško. Zelo hitro so dokazali, da ne poznajo državnih meja, saj je več doseljenih risov večkrat prečkalo državno mejo s Hrvaško. Projekt se bo nadaljeval še dobra tri leta in v tem času bomo na območje Slovenije in Hrvaške pripeljali še vsaj sedem risov. Vloga doseljenih risov je svoje gene z razmnoževanjem vključiti v obstoječo risjo populacijo pri nas in s tem povečati njeno genetsko pestrost. Ris Goru, ki smo ga kot prvega pripeljali v Slovenijo ter izpustili na območju Loškega Potoka, je to že storil. Z »domačo« risinjo Tejo sta se ustalila na Mali gori nad Ribnico in v letu 2019 imela prvega mladiča, risinjo Malo, ki se je letos uspešno osamosvojila. Zgodbo risjih zmenkarij in uspešnega prvega razmnoževanja risa Goruja smo dokumentirali s pomočjo najnovejše tehnologije: avtomatskih kamer, genetskih analiz in telemetrije. Vsak doseljen ris je namreč opremljen s telemetrično ovratnico, ki dnevno sporoča podatke o njegovem gibanju in nam tako omogoča razbrati, kaj se dogaja v njegovem svetu. Risja romanca med Gorujem in Tejo se nadaljuje; z avtomatskimi kamerami smo fotografirali risinjo Tejo, ki sta jo spremljala dva mladiča. Iz podatkov, ki jih dobimo iz telemetričnih ovratnic, lahko sklepamo, da je tudi letošnje leglo Gorujevo. Zabeležili smo namreč, da sta se Goru in Teja večkrat srečala v času paritvene sezone. Na območju Kočevske s telemetrično ovratnico spremljamo tudi gibanje dveh rezidentnih risov, Mihca in Bojana. Mihec je starejši ris, ki je projektnim raziskovalcem že dlje časa poznan in ima teritorij na širšem območju Loškega Potoka, Iga vasi in Drage. Ris Bojan pa se zadržuje na območju Osilnice in v okolici Gerovega na Hrvaškem.

KAJ SE DOGAJA Z DOSELJENIMI RISI

Poleg risa Goruja je bil v lanskem letu v hrvaškem narodnem parku Risnjak izpuščen ris Doru, ki je kmalu zatem prišel v Slovenijo in svoj teritorij vzpostavil na območju Javornikov. Od januarja letos dalje žal ne prejemamo več podatkov o njegovem gibanju, zato ne vemo, kje se nahaja. V letu 2020 so bili na območje Notranjske in Kočevske doseljeni še trije risi, in sicer Katalin, Boris in Maks. Katalin je vzpostavil svoj teritorij na območju Menišije in Rakitne, Maks se je kmalu po izpustu ustalil na območju Menišije. Ris Boris pa svoj teritorij še vzpostavlja. Po izpustu se je nekaj časa zadrževal na območju Gerovega, potem pa se je odpravil čez mejo na območje Gorskega kotarja na Hrvaškem.

IZVAJANJE MONITORINGA V SODELOVANJU Z LOVCI

Pomembno vlogo pri spremljanju risov na Kočevskem imajo lokalne lovske družine, ki aktivno sodelujejo pri zbiranju podatkov in izvajanju monitoringa risov z avtomatskimi kamerami. Za ta namen na širšem Kočevskem z nami letos sodeluje 17 lovskih družin in vsa lovišča s posebnim namenom (Medved, Žitna gora in Snežnik-Kočevska Reka). Lansko sezono spremljanja smo na Kočevskem posneli 11 različnih odraslih risov, od tega dve samici z mladičem (že omenjeno Tejo in še eno na območju Bele krajine). Spremljanje risov z avtomatskimi kamerami bo trajalo do konca projekta in upamo, da bomo tako uspešno kot lani vsako leto posneli mladiče doseljenih risov.

LIFE LYNX SODELUJE Z LOKALNIMI PREBIVALCI

Za uspešnost celotnega podviga doseljevanja in spremljanja risov je ključno sodelovanje z lokalnimi prebivalci. Z namenom, da ustvarimo zaupanje in vzpostavimo podporo lokalne skupnosti za aktivnosti, načrtovane v okviru projekta, smo ustanovili tako imenovane lokalne posvetovalne skupine, v katerih lahko zainteresiranim članom lokalne skupnosti predstavimo projekt, se z njimi posvetujemo in jih redno obveščamo o vseh za skupnost pomembnih temah projekta LIFE Lynx. Hkrati pa so tudi mladi tisti, ki bodo v prihodnosti odločali o usodi risje populacije, saj ta potrebuje dolgoročno varstvo. OŠ Sodražica ter Gimnazija in srednja šola Kočevje sta zato del programa Mladi varuhi risov, v okviru katerega želimo tekom projekta LIFE Lynx novice iz risjega sveta prenesti v že utečeno izvajanje šolskih aktivnosti.

Vse informacije in aktualne novice o risih so dostopne na spletni strani projekta <https://www.lifelynx.eu/> in na projektnem Facebooku in Instagramu. Video posnetke risov pa si lahko ogledate na projektnih kanalih YouTube in Vimeo.

SKORAJ DIGITALNI FESTIVAL ZA POVSEM NEDIGITALNI MATERIAL

PRIPRAVILA: EKIPA FESTIVALA LESA, FOTO: ATELJE IRIS

Leto 2020 zaznamuje pandemija koronavirusa in tako kot ni prizanesla drugim dogodkom, ni niti Festivalu lesa. Že na samem začetku načrtovanja smo se odrekli nekaterim bolj sproščenim oblikam druženja in ohranili le nekaj temeljnih dejavnosti. Po končanem Festivalu ocenjujemo, da smo samo natečaj (Pra)stol 2020 izvedli v celoti. Ob objavi smo se odločili za vzpodbudno potezo in glede na okoliščine, v katerih kulturni sektor preživlja čase pandemije, dodali k prvi nagradi še denarno nagrado v višini tisoč evrov. Tako smo letos prejeli 35 prijav. Iz Slovenije jih je bilo 26, iz Madžarske tri, iz Nemčije ena, iz Indije dve, iz Mehike ena, iz Romunije ena ter iz Poljske (sedež na Novi Zelandiji) ena. Prvi trije nagrajenci so iz Slovenije, četrta nagrada (posebna omemba) pa je šla na Madžarsko. Strokovna žirija se je letos spremenila, sestavljala sta jo dr. Mojca Perše s Fakultete za design ter Albin Škalič, ing. lesarstva, direktor podjetja Murales. Predsednica žirije je bila ga. Natalija Lapajne, ki prihaja iz Muzeja za arhitekturo in oblikovanje.

Izbor nagrajenih stolov je pokazal presenetljiv izid. Trije nagrajeni stoli prihajajo iz Slovenije, nagrajenci pa so iz različnih institucij. Nagajivo duhovit stol, ki spominja na slovensko kulturno dediščino, je žirija nagradila s posebno omembo, predlog pa prihaja iz Madžarske. Izide natečaja smo predstavili na otvoritvi, ki je potekala na res poseben način, z desetimi povabljenimi gosti in v neposrednem prenosu. Zato smo se tudi odločili, da nagrajene stole predstavimo v izložbah nekdanje trgovine Manufaktura.

Poleg otvoritve smo izvedli še dva strokovna dogodka na daljavo. Že napovedano konferenco, na kateri smo želeli predstaviti zbornik z naslovom Gozd in les kot priložnost za regionalni razvoj, smo z marca premaknili na dneve Festivala. Na panel uvodničarjev smo povabili še g. Jožeta Praha, ki je slovenska referenčna oseba za razvoj drugih funkcij v gozdu, npr. v turizmu. Ob njem je njegov gost dr. Aleš Poljanec predstavil izkušnjo družinskega podjetja, ki se ukvarja z živinorejo, mizarstvom ter turizmom in daje zaposlitev šestim članom družine.

Letošnjo konferenco Wood Tech Talk smo organizirali v slovenskem jeziku in povabili k predstavitvi svojih dosežkov slovenske raziskovalce z oddelka za lesarstvo na BF, kjer smo izvedeli, da se tudi v Sloveniji raziskuje pridobivanje prozornega lesa in preverja različne postopke izboljšanja lastnosti lesa, ki bodo omogočile še lažjo in višjo leseno gradnjo. Podobno so svoje novosti predstavili trije raziskovalci iz InnoRenew Coe na Univerzi na Primorskem.

Uspeli smo ponovno nagovoriti dijake GSŠ Kočevje, da izdelajo svoje predloge naj pripomočka za pisalno mizo, ter najboljšo nagradili.

Tesnobno smo opazovali, kako je bilo potrebno omejitve sprejemati še tik pred Festivalom in odpovedati dogodke, kot so delavnice na Tišlarsko soboto. Navdajajo pa nas načrti za prihodnost. V mislih imamo idejo Centra lesenih doživetij, kjer bi želeli prodajati lokalne lesene izdelke, leseno igračo Nika Kralja, posamezne nagrajene Prastole. Načrtujemo srečanja ljudi ob raznovrstnih delavnicah in izmenjavo veščin obdelave lesa med ljudmi.

IGRE IN IGRAČE NAŠIH BABIC IN DEDKOV

PIŠE: TIAN ZABUKOVEC, 5. B

O tem sem povprašal svojega dedka, ki hoče, da mu pravimo ata. Ko sem bil star nekaj več kot štiri leta, sem ga vprašal, zakaj noče biti deda ali deda. Odgovoril je, da je to za naš kraj nekaj novega – gosposkega in da želi, da se ohrani domače narečje tudi v poimenovanju vsaj nas »ta starih«, da se ne bo pozabilo. Ata še za nalašč uporablja stare izraze in misli, da je pameten.

Kako so se igrali tisti čas? Šli so se igro zbijanje koze. Pokazal in razložil mi je, kako poteka. Ob nedeljah popoldan so se zbrali dečki iz vse vasi. Na tla so postavili okroglo leseno poleno, napravili črto ter od črte skušali vsak s svojim kamnom zadeti poleno. Določili so nekoga, ki je to poleno postavljal, in samo takrat, ko je poleno ležalo na tleh, si šel lahko po svoj kamen. Če se te je postavljavec pri stoječem polenu dotaknil, si bil izločen. To je zanimiva igra in so se jo šli tudi po več ur, igrali so se na izpadanje do onemoglosti. Večkrat so se tudi skregali in kdaj po nesreči zadeli postavljavca polena s kamnom.

V vsej vasi je bila samo ena žoga. Večinoma je bila prazna in jo je bilo treba pred vsako igro zakrpati ter napolniti z »napumpati«. To so znali večji fantje. Največkrat so se z njo igrali med dvema ognjema.

Pri hiši je še sedaj majhen lesen voziček, ki so ga takrat otroci iz vse vasi vlekli in rinili na Sedlo ter se nato z njim spustili v Globel ali proti Pesku. Eden je bil šofer in je voz krmaril z nogami, drugi pa so sedeli ob strani in zadaj. Večkrat so se prevrnili, saj voziček ni imel zavor. Bil je jok in stok, včasih je tekla tudi kri. Na voziček je šlo do deset otrok. Enkrat, ko je bil moj ata šofer, so se zaleteli v kravo, s katero je neki gospod peljal seno, in je krava zdvijala.

Drugače pa ni bilo nobenega prometa. Pri vsaki hiši je bil le po en »bikel«. V šolo so se vozili s kolesi ali pa so šli peš. Vsi dečki so se znali peljati s kolesom vzvratno. Ata se še sedaj zna in nam tudi pokaže. Velikokrat so se peljali vsi dečki iz Globeli vzvratno do šole in nazaj. Držali so se desne strani ceste. Tovornjakov ni bilo, avtomobilov pa zelo malo.

Kot deček je ata delal tudi parfume iz dišečih rož in je zato imel shranjene majhne stekleničke. Le ciklame ni nikoli utrgal. Pravi, da je to zanj najlepša roža in da se mu smili, a zelo lepo diši. Sedaj jo ima na oknu na stopnišču. Vsakič ko gre mimo, jo pogleda, in pravi, da ji tudi pomežikne.

Ata je imel še eno veliko veselje. Delal je oltarčke in se skoraj vsak dan igral, da je duhovnik. Maševal je in tudi pridigal, mama ga je pa poslušala. Na podstrešju je našel pridige Janeza Svetokriškega, ki se jih je naučil na pamet in jih še sedaj veliko zna.

Delali so tudi neumnosti, o teh je dejal, da ne bo sedaj govoril. Bo pa kdaj drugič, mi je obljubil.

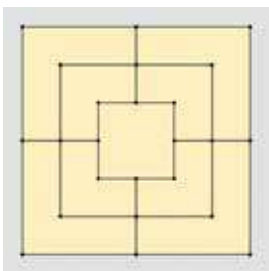

NAVODILA ZA IZDELAVO IGRE ŠPANA

PRIPRAVILA: EVA ŠKULJ, 5. A

Za izdelavo igre špana (danes jo poznamo pod imenom mlin) iz kartona ali tršega papirja izreži kvadrat (včasih so vzorec narisali tudi na tla).

Na kvadrat nariši naslednji vzorec:

Za igro potrebuješ še devet črnih in devet belih fižolčkov oz. poljubne figurice (koruza, kamenje itd.).

NAVODILA ZA IGRO

Vsak igralec dobi po devet fižolčkov iste barve. Igralec s svetlejšimi figuricami začne igro. Figuro položi na katero koli presečišče ali vogal. Potem igro nadaljuje drugi igralec. Vsak igralec poskuša postaviti tri svoje figurice v vrsto, navpično ali vodoravno, seveda pa ga lahko nasprotnik ustavi. Ko postaviš mlin (tri figurice v vrsti), lahko nasprotniku vzameš katero koli figurico, razen tiste iz že prej zgrajenega mlina. Ko igralca položita vse figurice, jih izmenično premikata. Premikata jih lahko samo do sosednjega polja. Poskušata zgraditi nov mlin, da bi nasprotniku vzela figurico. Ko igralcu ostanejo samo še tri figurice, lahko figuro premakne na katero koli prazno mesto. Zmaga igralec, ki nasprotniku pobere sedem figuric – vse razen dveh.

Obstoječa prispevka sta nastala v okviru dneva dejavnosti **Sodraških 800 - o igrah in igračah naših babic in dedkov** pod mentorstvom profesorice Slavke Tanko. Poleg tega se je dogajal športni dan s pohodi in poligoni, poseben je bil tradicionalni slovenski zajtrk, kulturni dan z virtualnim obiskom gledaliških predstav. Žal zaradi nizke ločljivosti nismo mogli objaviti fotografij, smo pa opazili, da smeha ni manjkalo.

MKS obvešča: Spremljajte nas, da vam Mineštra ne uide.

ZNAMENJA ČASA

PIŠE: LJUBICA KOŠIR, FOTO: ARHIV KRESNIČKE

Kot bi nas vodila Dobrotna Luč, se je pred 25 leti v temačnem novembru, ko je dan najkrajši, prižgala drobna lučka Kresničke. Danes bi morda temu rekli »splet okoliščin«, pa vendar je bil to poseben milostni čas tudi za našo župnijo in ne le slučajni dogodek.

Pred kratkim se me je dotaknila naslednja misel:

»Nemogoče je, reče ponos, tvegano je, pripomni izkušnja, nima smisla, doda razlog, kljub temu poizkusiva, zašepeta srce.« Pri mnogih življenjskih odločitvah je prav tako.

S podobnim prepričanjem sva se po don Boskovich stopinjah na »avanturo Kresničke« odpravili mami, ki sva prisluhnili glasu svojega srca. Povabili sva še nekaj znank in prijateljic in se je začelo. Naše prvo organizirano srečanje za mlade in z mladimi je bilo miklavževanje leta 1995, kar lahko vidite na spodnji fotografiji mlajših obrazov. Več o naših začetkih in 25-letnem delovanju Kluba Kresničke lahko preberete tudi v obsežni monografiji Sodraških 800. V letošnjem jubilejnem letu smo načrtovali nekaj prazničnih srečanj (za mlade, starše in družine), vendar jih zaradi izrednih razmer zaradi koronavirusa nismo mogli uresničiti niti v pomladnem času niti v jesenskem. Ko se oziramo nazaj, se z veliko hvaležnostjo spominjamo vseh ljudi dobre volje, ki ste nas od vsega začetka opo-

gumljali in podpirali, nam pomagali in spoznavali pomen vzgojnega dela za mlade in z mladimi. Spominjamo se veselih obrazov otrok, ki so z iskricami v očeh prihajali na vsa srečanja, posebej na oratorije, pa generacij animatorjev, ki so se iz leta v leto trudili in darovali svoj prosti čas in talente v prid mlajših, in mnogih drugih. Prav poseben vezni člen v 25 letih delovanja smo bile sotrudnice, ki smo vse mlade sprejemale prav take, kakršni so, v zavedanju, da nas tudi različnost lahko bogati in spreminja ter združuje v zdravo medgeneracijsko skupnost. Vsa leta nas je podpiral in nam pomagal tudi g. župnik, saj je moral z nami večkrat potrpeti, ko smo »razgrajali« po hiši in okoli hiše. Bog povrni vsem, za vse!

Tudi danes smo poklicani slediti in se odzvati znamenjem časa, vsak na svoj način.

Ne vemo, kaj nam bodo ti časi prinesli dobrega, in upamo, da bo čim manj slabega. Zdi se mi, kot bi se svet začel vrteti v nasprotno smer od prave. Kar je bilo včasih sveto, danes ni več, kar je bilo logično – po zdravi pameti, je danes nelogično, kar je bilo včasih prav in dobro, je danes preživeto in slabo, kar je bilo včasih greh, je danes le pomota, a dopustno ... Zavedanje, da bomo šli v pravo smer takrat, ko bomo tudi v naši Sloveniji stopili skupaj in medsebojnih odnosov ne bomo gradili na napakah drugih, ampak bomo priznali tudi svoje napake, bo naša skupna, zdrava pot lepša in boljša. Treba je ločiti zrno od plev, razločevati, kaj je prav in dobro, kaj pa slabo, prisluhniti glasu svojega srca in odpreti oči za svet okoli sebe. Povezani v dobrem bomo gotovo lahko kot posameznik in družba živeli brez nepotrebnih napetosti in v večji slogi ter s tem dajali tudi dobre zglede svojim zanamcem.

Naj nas tudi v bodoče vodi Dobrotna Luč!

Draga Kresnička!

Želimo ti, da bi še mnoga leta svetila v srcih mnogih mladih, da bi tvoj plamenček ogreval vsa družinska ognjišča, da bi vsi, ki tavajo v temi, bili deležni svetlobe, ki daje smisel življenju, da bi iskrica Ljubezni, Dobrote, Miru dosegla prav vse ljudi na tem svetu.

ADVENT IN BOŽIČ V ČASU PANDEMIJE

PIŠE: FRANC BIZJAK, ŽUPNIK

Leto, v katerem nas je doletela koronska pandemija, se izteka. Tudi zadnji mesec, ki je bil sicer vedno nekaj posebnega, je gotovo v teh razmerah spet zelo drugačen, kot smo vajeni, tudi z vidika krščanskega praznovanja. Toda bistvo ostane, le uvideti ga je treba. Ali še bolje – vrnimo se k bistvenim stvarim, ki jih je zadnja desetletja pri mnogih ljudeh tako močno zameglilo potrošništvo, nakupovalna mrzlica, iskanje zabav in veseljačenja. Pristnega sporočila adventa in božiča pa pri mnogih ni bilo več.

Ko to berete, smo že kar globoko v adventu. Korona grozi, mnogim je in bo še vzela življenje, seje strah, pri nekaterih pa otroški upor, ker se niso pripravljani, se nočejo (vsaj začasno) opovedati določenemu stilu življenja, v katerem naj me nihče ne omejuje, ko je bistveno le moje trenutno ugodje in užitek, ko si dopovedujem, da sem jaz sam središče vsega. Korona pa glasno sporoča, da ni tako.

Advent prinaša pričakovanje, upanje, hrepenenje po resnični polnosti življenja, po resnični svobodi in ljubezni. Ta je po Božjem razodetju in krščanski veri le v Bogu, ki je življenje samo, polnost ljubezni in svobode. On nam življenje podarja in nas spet odrešuje.

je, ko ga izgublamo, če se od Boga oddaljujemo; je naš Odrešenik, zato Bog postaja Človek in kot tak prihaja med nas, kar je bistveno sporočilo božiča. Sem se sposoben zamisliti o teh vprašanih, ko se leto izteka in leto za letom naznanja, da se izteka tudi to naše življenje in je ta čas za vsakega od nas vedno bližje, ali pa pred tem bežim v trenutno ugodje in uživanje, dokler se mi ne izmuzne? Ali znam v adventu in božiču odkrivati nova obzorja življenja? Le tako mi je blizu njuno bistvo.

Vedno bolj kaže, da bomo v letošnjem krščanskem praznovanju prikrajšani za zelo bistvene stvari praznovanja (ali pa bodo te zelo omejene): za občestvo, skupno sodelovanje pri bogoslužju, polnočnico in druge praznične maše, božično spoved, skupno prepevanje božičnih pesmi ... Toda bistvo ostaja. Bog prihaja, je prišel zame in zate. Želi biti v naših družinah, v našem življenju.

Ali bo ta preizkušnja pomagala najti bistvo božiča? Koliko ljudi, sedaj zagledanih le v ugodje tega sveta, bo spoznalo in priznalo svojo omejenost? Človek kljub vsemu napredku ni vsemogočen, ni Bog. Bomo znali materialno dopolniti in oplemenititi z duhovnim, Božjim in tako živeti polnost življenja? Zato prihaja Božji Sin na svet; to leto za letom oznanja božič že skoraj dva tisoč let in odpira obzorja življenja.

Zdravila, ki nam pomagajo k zdravju, imajo tudi slabe stranske učinke. Stranski učinek te zle pandemije, ki je vzela že toliko življenj, pa bi moglo biti tudi spoznanje, kaj je bistveno: da je življenje dar in bi ga zato hvaležno živeli. Če se bo to zgodilo, bo to postalo celo dragoceni glavni učinek.

Vsem, ki ste to prebrali, voščim tudi v teh razmerah blagoslovljen advent in božič. S tem blagoslovom z zaupanjem vstopimo v novo leto. Naj korona izgubi svojo moč tako med nami kot v svetu. Naj vam ta blagoslov ohranja zdravje duha in telesa.

*Glej, zemlja si je vzela, kar je njeno.
A kar ni njeno, nam ne more vzeti.
In to, kar je neskončno dragoceno,
je večno in nikdar ne more umreti.*
(Svetlana Makarovič)

Zahvala

ob boleči izgubi našega očeta, brata, ata,
pradedka, strica in tasta

JOŽETA GORNIKA
(16. 3. 1946–20. 10. 2020)
iz Žimaric 77

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izrečeno sožalje, podarjene sveče in daritve svete maše. Iskrena hvala vsem, ki ste ga v času boleznih obiskovali in mu z obiskom polepšali dan. Še posebej pa se zahvaljujemo prijaznemu osebju DSO Rive Ribnica, ki ste omogočili, da je Jože svoja zadnja leta pri vas lepo preživel. Prav tako se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju ZD Ribnica, Komunalni Ribnica in gospodu župniku.

Žalujoci: vsi njegovi

*Vsako človeško življenje je dar,
četudi je kratko in krhko,
in tvoje življenje je bil dar,
ki bo vedno živel v naših srcih.*

Zahvala

Ob žalostni izgubi naše drage sestre,
tete, svakinje

MANUELE VESEL

iz Sodražice

(13. 12. 1977–7. 10. 2020)

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, CUDV Draga Dom Škofljica in Dom Ribnica, društvu Sožitje Ribnica, VDC Ribnica, prijateljem in vaščanom za izrečena sožalja in vse darove v njen spomin.

Hvala tudi pogrebni službi, pevcem, cvetličarki in gospodu Dobrovoljcu za lepo opravljen obred. Še posebej se zahvaljujemo kolektivu Doma Škofljica za vso nego, skrb in toplino, ki je je bila Manuela deležna.

Žalujoca Brigitta in Robert z družinama

*Srce tvoje, mami, več ne bije,
bolečin več ne trpiš,
nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker med nami tebe več ni.*

Zahvala

V 81. letu starosti se je poslovila naša draga
mami, babica, prababica, sestra, teta, tašča

JULKA CAR

(22. 7. 1939–15. 11. 2020)

Globoka zahvala vsem, ki ste s svojimi dejanji in spoštovanjem skozi njeno življenje pripomogli, da je imela vedno nasmeh na obrazu, kljub težkim preizkušnjam, tople dlani in ZLATO SRCE za vse in vsakogar.

Hvala vsem za izrečena sožalja,
darovane maše in sveče!

Tvoje zlato srce je omagalo, tvoj dih je zastal, a nate spomin bo v naših srcih za vedno ostal! Naj najlepše misli sežejo vse do tja, kjer si zdaj doma! Zelo te bomo pogrešali!

Žalujoci: vsi njeni

Za dolge večere

PIŠE: NEŽKA MOHAR GAČNIK, BIBLIOTEKARKA

Minila sta še dva meseca in že smo se znašli na pragu novega leta. Tudi letošnji zadnji pregled nekaterih knjižnih novosti ponuja obilo napetega in zanimivega branja za čedalje daljše večere.

SUSAN ELIZABETH PHILLIPS

Kaj pa, če je pravi?

Georgie York, nekdanjo zvezdnico priljubljene televizijske nadaljevanke, pred celim svetom z veliko pompa zapusti mož. Njena filmska kariera je na psu in javnost ji obrne hrbet. Georgiejin odziv je vse prej kot pameten. Na vrat na nos se odpravi v Las Vegas in tam naleti na zoprnega, a privlačnega nekdanjega soigralca Brama Sheparda. V trenutku

nepremišljenosti naredi napako, ki jo drago stane. Življenje se ji obrne na glavo, ob tem pa se mora postaviti po robu še svojemu ambicioznemu očetu, Bramovi neprijazni gospodinjini, svoji ponižni agentki, ledeni direktorici studia in novi ženi bivšega moža, ki najraje od vsega rešuje svet. In seveda bo morala nekaj ukreniti glede Brama. Ampak kaj, ko ji je zoprnež vedno bolj pri srcu!

JOJO MOYES

Prodajalnica sanj

Razvajena lepotica Athene Forster uživa v zabavah in škandalih. Umiri se šele ob postavnem Douglasu Fairleyju-Hulmu. Njuna poroka je veliko razočaranje za Vivi, ki je že od najstniških let zaljubljena vanj. Toda Athene se po komaj dveh letih zakona naveliča moža in sledi neizogibno.

Petintrideset let zatem se Suzanna Peacock z možem vrne v domači kraj, ki ga je zapustila zaradi bremena razvpite matere. Mož jo pregovarja, da si ustvarita družino, Suzanna pa materinstvo še vedno prelaga. Za začetek odpre trgovinico, ki postane priljubljeno zbirališče krajanov in ji prinese nova prijateljstva. Pa vendar ji šele tragedija, ki pretrese skupnost, prinese spoznanje, da bo srečno zaživela takrat, ko se bo otrsela duhov preteklosti.

GAËLLE JOSSE

Poslednji varuh otoka Ellis

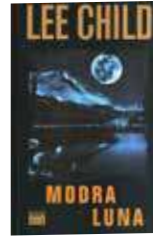
New York, 3. novembra 1954. V nekaj dneh bo imigracijski center na otoku Ellis, skozi katerega so šle množice priseljencev, zaprt. Njegovemu direktorju se v zadnjih dneh na tem opustelem kraju vračajo spomini, ki jih je vestno beležil v dnevnik: o pokojni ženi Liz, o Nelli, izseljenki s Sardinije z nenavadno preteklostjo, ter o drugih usodnih in tragičnih dogodkih. V

trenutku resnice doživi svoje neuspehe in občutke krivde, čeprav se zaveda, da človek ne zmore obvladovati svoje usode.

Skozi pripoved zadnjega človeka na otoku Ellis odmevajo zgodbe o izgnanstvu, ljubezni in strasti ter zapletenosti najusodnejših človekovih odločitev.

LEE CHILD

Modra luna

Na brezciljnem potovanju z medkrajevnim avtobusom Reacher opazi starca z ovojnico, ki mu več kot očitno preti nevarnost. Ker ga želi obvarovati pred napadalcem, izstopi na njegovi postaji in ga zasleduje. Toda izkaže se, da ne gre le za ovojnico, polno gotovine. Ostarela starša sta se namreč zaradi nekaj prenegljenih odločitev, ki sta jih sprejela v stiski, znašla globoko v dolgovi do mestnih oderuhov.

Zadostuje le nekaj predrznih potez in že postane Reacher najbolj iskana oseba sredi rivalske bitke med brutalnimi albanskimi in ukrajinskimi kriminalci. Ker mora ostati korak pred nasilneži in morilci, se spoprijatelji s tamkajšnjo natakario, ki se mu zaradi svojih slabih izkušenj pridruži v spopadu. Izgledi so slabi, a Reacher verjame, da v življenju pridejo trenutki, ko bi vendarle morala zmagati pravica.

CONN IGGULDEN

Špartanski sokol

Piše se leto 401 pr. n. št. Perzijski kralj Darej II. umre. Najstarejši sin Artakserks prevzame prestol in zavlada mogočnemu imperiju, ki se razteza od Egejskega morja do severne Indije. Ker se boji, da se bo prestola polastil njegov brat, princ Kir, naroči njegov umor. Toda Kir se spretno izogne smrti in se odloči maščevati častihlepemu bratu.

Zbere elitno vojsko grških plačancev, neustrašnih in pogumnih Špartancev, katerih očetje in stari očetje so se izkazali v bitki pri Termopilah, kjer so se borili do konca. V krvavi bitki princ pade, preostanek njegove vojske pa obtiči v osrčju imperija, obkrožen s sovražniki ter brez podpore, hrane in vode. Deset tisoč izčrpanih grških vojakov, žensk in otrok se poda na neverjetno potovanje skozi neusmiljeno puščavo in čez nevarne gore. Domov jih vodi mladi Atenec in Sokratov učenec Ksenofont. Špartanski sokol mojstrsko oriše divjost in junaštva antičnega sveta. To je zgodba o vojaških ambicijah, izdaji, hrabrosti in izjemnem pohodu iz tuje dežele, ki se kljub vsem oviram srečno izteče.

SODRAŠKIH 800

Ob 800-letnici prve pisne omembe Sodražice je izšla obsežna strokovna monografija Sodraških 800, katere urednik je mag. Ludvik Mihelič. Različni avtorji so predstavili svoje poglede na vse pomembne segmente življenja Sodražice in njenih prebivalcev v preteklih letih: naravnogeografske značilnosti občine Sodražica, njeno rastlinstvo in živalstvo, najvažnejše zgodovinske mejnike, zgodovino in sedanost občine Sodražica, verski utrip, šolstvo in zdravstvo, kraje in ljudi, gospodarstvo, likovno umetnost in glasbo ter društva v Sodražici. Monografijo zaključujejo predstavitve znanih Sodražanov.

S tem tudi zaključujem letošnji zadnji pregled nekaterih knjižnih novosti. Vljudno vabljeni v sodraško knjižnico tudi v prihodnjem letu! Kolektiv Knjižnice Miklova hiša vsem želi lepe božične praznike ter obilo zdravja, sreče, ljubezni in uspeha v letu 2021! Radi in lepo se imejte ter ostanite zdravi! SREČNO!

Sprehod skozi leto 2020

Letošnji tradicionalni Tržni dan (ki ga prirejamo od leta 2005) ter Pso-glavski dnevi so bili odpovedani, smo si pa lahko ogledali zunanjo razstavo fotografij ob 15-letnici Tržnih dni v Sodražici in se tako preko fotografij spomnili na slovesno psoglavsko vzdušje minulih Tržnih oz. Psoglavskih dni.

5

Septembra je v naše goste prišla oddaja Dobro jutro, kjer je bila predstavljena naša zgodovina, dejavnosti društev in skupin, s poudarkom na rokodelstvu, kulinariki in glasbi, skratka bogata dediščina in utrip današnjega dne.

7

31. avgusta 2020 je potekala otvoritev Knjižnice Sodražica, ki je odprla svoja vrata na novi lokaciji – v Krekovem domu na Trgu 25. maja 15. Obiskovalci imajo na voljo večje prostore ter urejen otroški oddelek, knjižnični prostor pa se nahaja v pritličju stavbe in je dostopen tudi invalidom ter mamicam z vozički.

6

V letošnjem jubilejnem letu ob praznovanju 800-letnice je bila oktobra v parku postavljena zunanja razstava izbranih fotografij na šestih panojih, kjer smo si lahko ogledali našo prelepo naravo in kraje, zgodovinske utrinke in potek življenja nekoč, trg skozi čas, delovanje občine, verski utrip, šolstvo in zdravstvo ter kmetijstvo. 1. oktobra 2020 smo ob upoštevanju vseh takratnih ukrepov, ki so veljali pri organizaciji prireditev, uspešno izvedli predstavitev monografije *Sodraških 800*, na kar smo lahko ponosni. Dvorana je bila ob upoštevanju predpisane razdalje zasedena do zadnjega kotička. Ponosni smo, da so se praznovanju okrogle obletnice pridružili tudi obiskovalci ter ustvarjalci monografije *Sodraških 800*.

8

Navkljub velikim željam in prizadevanjem so bile v letošnjem letu odpovedane načrtovane občinske prireditve ter prireditve, ki jih izpeljejo društva. Glede na znano situacijo je zdravje vseh nas na prvem mestu. V varnem zavetju doma si lahko krajšate decembrske dni z branjem monografije *Sodraških 800*, ki nam pripoveduje zgodbe o Sodražici, njenih krajih ter ljudeh včeraj in danes.

PRIPRAVILA: PETRA MARN
FOTO: ARHIV MKS, ARHIV OBČINE,
MARKO BURGER, IVAN MERLJAK

